

Verband tussen vuurwapenbezit en criminaliteit

Impact "Wapenwet juni 2006" in België

Door BFM Bervoets

Inhoudstafel

1) Inleiding	3
2) Impact nieuwe wapenwet ?	4
I. Situatie tot juni 2006	4
II. Wijziging juni 2006.....	5
III. Impact op wapenbezitters en overheid	6
IV. Impact van de Sportschutterslicentie ?.....	7
V. Wetswijziging juli 2008	7
3) Wapenbezit en criminaliteit	9
I. Inleiding	9
II. Duitse Gegevens	9
A. Aantal vuurwapens in Duitsland.....	9
B. Vuurwapens en moord/doodslag	10
C. Vuurwapens en zelfmoord	11
III. Belgische gegevens	12
A. Aantal vuurwapens in België	12
B. Vuurwapens en moord/doodslag	12
C. Vuurwapens en zelfmoord.....	14
D. Legale vuurwapens vergeleken met tabaksgebruik	15
E. Evolutie van de criminaliteit na de invoering van de nieuwe wapenwet	15
IV. Vergelijking met Nederland ?	17
4) Internationale ervaringen	19
I. JAPAN - voorbeeld voor de anti-wapen lobby	19
II. USA – voorbeeld voor de anti-wapen lobby.....	20
A. Aantal wapens in de USA	20
B. Vuurwapens en moord/doodslag	20
C. Vuurwapens en zelfmoord.....	22
III. Zwitserland – voorbeeld voor de pro-gun lobby.....	23
A. Aantal vuurwapens in Zwitserland.....	23
B. Vuurwapens en moord/doodslag	23
C. Vuurwapens en zelfmoord.....	23
5) Resultaten Gun Ban ?	24
A. Jamaica.....	25
B. Australie	26
C. UK.....	31
6) Houding politiek en publiek.....	36
I. Houding politieke partijen	36
II. Houding bevolking.....	38
III. Lobbygroepen	40
PRO-wapenbezit lobbygroepen	40
CONTRA-wapenbezit lobbygroepen	40
7) Besluit.....	42
I. Deze wapenwet heeft geen impact op het aantal moorden.....	42
II. De nieuwe wapenwet leidt niet tot minder zelfmoorden.....	44
III. Advies	46

1) Inleiding

Deze studie heeft tot doel het emotionele debat rond de nieuwe wapenwet te objectiveren.

De voorstanders van de nieuwe wapenwet beweren dat er in België 367 vuurwapendoden per jaar zijn, en dat deze slachtoffers kunnen vermeden worden door een strenge wapenwet.

De tegenstanders beweren dat de nieuwe wapenwet het aantal vuurwapendoden niet zal verminderen en dat deze wet ook zal leiden tot een stijging van het aantal illegale wapens (en onrechtstreeks tot een stijging van de criminaliteit).

Beide partijen gebruiken cijfermateriaal om hun gelijk aan te tonen. De oorsprong en de geloofwaardigheid van dit cijfermateriaal is niet steeds bewezen.

Deze studie zoekt naar objectief cijfermateriaal uit officiële bronnen, en probeert dit cijfermateriaal te kaderen binnen een internationale context.

2) Impact nieuwe wapenwet ?

1. Situatie tot juni 2006

Tot juni 2006 was de wapenwet van 1933 van kracht. Deze wet deelde de wapens als volgt in :

- 1) Sport- en jachtwapens konden vrij verkocht worden, maar de aankoop moest worden geregistreerd (via een document model9) bij de lokale politie. Dit zijn de registratieplichtige wapens.
- 2) Voor Verweer- en Oorlogswapens moest voor aankoop een vergunning (model4) worden aangevraagd bij de Lokale Politie (voor verweerwapens) of bij de Gouverneur (voor Oorlogswapens). Dit zijn de vergunningsplichtige wapens.

De overheid schatte in 2005 het aantal wapens in België op 2.000.000 ¹. Hiervan waren :

- 1) 870.000 wapens ingeschreven in het Centrale Wapenregister (CWR). Dit zijn de "legale wapens".
- 2) 1.130.000 wapens niet ingeschreven in het CWR. Dit zijn de "illegale" wapens (behalve een beperkt aantal sport- en jachtwapens aangekocht voor 1990 die nooit registratieplichtig zijn geworden tot de wet van juni 2007).

Het zwakke punt in de vorige wetgeving was dat iedere meerderjarige in een impulsaankoop een sport- of jachtwapen kon kopen zonder enige wachtperiode of zonder enige voorafgaande controle door de politie.

Dit betekende dat veroordeelde criminelen, zwakzinnigen, personen verwickeld in een vechtscheiding, personen in een emotionele/psychische crisis, ... in een "opwelling" een wapen konden kopen en er een misdrijf mee plegen.

In vele andere landen is er daarom een "wachtperiode" of "afkoelingsperiode" van enkele weken ingebouwd tussen de bestelling van het wapen en de levering van het wapen. Dit laat ook de lokale politie toe om preventieve persoonscontroles uit te voeren voor het wapen wordt afgeleverd.

Ook in België had men zonder wetswijziging zulk een wachtperiode kunnen invoeren: De overheid had kunnen opleggen dat de koper een document moet voorleggen dat zijn moraliteit bewijst, vooraleer een registratieplichtig wapen te kunnen aankopen. Het opvragen van zulk een document vraagt tijd, waardoor de facto een afkoelingsperiode wordt ingevoerd. Tijdens deze afkoelingsperiode kan de politie een moraliteitsonderzoek verrichten. De wettelijke grondslag voor zulk een maatregel was te vinden in artikel 25 van de Wet van 3 januari 1933, alsook in artikel 25 van het KB van 21 september 1991.

---

¹ Persbericht Ministerraad dd 2005-03-04, zie <http://presscenter.org/archive/20050304/106249/?lang=fr&prLang=nl>

II. Wijziging juni 2006

Na het racistisch schietincident in Antwerpen waarbij Hans Van Temsche 2 personen (waaronder 1 kind) doodschoot en een derde persoon verwondde, besliste de regering om de wapenwet zo snel mogelijk te wijzigen. Hans Van Temsche had namelijk gebruik gemaakt van het zwakke punt van de vorige wetgeving (vrije verkoop zonder wachtperiode of voorafgaande controle).

De regering koos niet voor de eenvoudige oplossing zoals hierboven beschreven (aanpassing van de bestaande wet door het inbouwen van een afkoelingsperiode en een moraliteitsonderzoek), maar besliste om een volledig nieuwe wapenwet goed te keuren.

Deze nieuwe wapenwet werd op sneltreintempo besproken en goedgekeurd door alle partijen. Tegenstanders van deze nieuwe wapenwet argumenteerden dat de nieuwe wet te snel en met te weinig parlementair debat werd goedgekeurd.

Deze nieuwe wapenwet bevatte ingrijpende wijzingen :

- 1) Er is geen vrije verkoop meer van "registratieplichtige" wapens, alle wapens worden "vergunningsplichtig"
- 2) Enkel erkende jagers en erkende sportschutters kunnen nog vergunningsplichtige wapens kopen of bezitten.
- 3) Geldigheid van wapenvergunningen wordt beperkt tot maximum 5 jaar.

De nieuwe Belgische wapenwet met een volledig verbod op vuurwapens (behalve voor jagers en sportschutters) is nu bij de allerstrengste ter wereld.

Geen enkel ander democratisch land (behalve Jamaica) heeft een totaalverbod op vuurwapenbezit (behalve voor jagers en sportschutters) ingevoerd.

Zelfs in de UK, waar er een "gun ban" van kracht is, is het nog eenvoudig om een vergunning te krijgen om legaal een jachtwapen te kopen, zelfs voor personen die geen actief jager of sportschutter zijn.

III. Impact op wapenbezitters en overheid

De impact van deze wet op de legale wapenbezitters en op de overheid is zeer groot:

1) Impact op de legale wapenbezitter:

- a. Enkel officieel erkende jagers en sportschutters (maximum 80.000) kunnen nog vuurwapens kopen, voor andere burgers is er een verbod op de aankoop en het bezit van vuurwapens. De jagers en sportschutters krijgen slechts een vergunning van maximum 5 jaar voor deze wapens, na deze periode moeten zij een vernieuwing aanvragen. Het bezit van een wapen wordt ook veel duurder (vergunning te betalen om de 5 jaar, sportschutterslicentie te betalen, kosten medisch onderzoek en praktische test voor iedere vergunningsvernieuwing, ...). Indien alle legale wapenbezitters nieuwe vergunningen moeten aanvragen voor hun wapens voor 30 juni 2007, zal dit de overheid ongeveer **50 miljoen Euro** extra belastingen en retributies opleveren. De aanvraagprocedure voor een vergunning tot aankoop van een vuurwapen loopt bv in de Provincie Antwerpen op tot meer dan 1 jaar (zelfs voor erkende sportschutters).
- b. Burgers die in het verleden legaal een vuurwapen hebben gekocht en nu geen erkend en actief jager of sportschutter (meer) zijn, moeten hun vuurwapens inleveren (zonder vergoeding) of laten onklaar maken. Het betreft hier vermoedelijk meer dan **500.000** legale wapens waarvan de waarde tot **500 miljoen Euro** kan oplopen. Dit is veel strenger dan bv de UK of Australië, waar na de Gun Ban slechts een zeer beperkt aantal legale wapens werden onteigend (en waar de bezitters hiervoor financieel vergoed werden).

2) Impact op de overheid

- a. Deze wet kost veel geld aan de overheid : De wapendiensten van de Gouverneurs moeten sterk worden uitgebouwd, het centraal wapenregister moet worden versterkt, per politiezone moeten extra politieinspecteurs worden ingezet op de extra administratie, er is een stijging van het aantal doktersbezoeken voor medische attesten (aanvraag sportschutterslicentie, vernieuwing vergunningen, ...), ...
- b. Inzet politie : De nieuwe wet veroorzaakt extra administratie voor de Lokale Politie. Per politiezone moeten extra inspecteurs hierop fulltime worden ingezet. Voor Antwerpen werken er bv **14** politieagenten fulltime op deze extra administratie, en volgens de verantwoordelijke zouden het er **40** moeten zijn ² . Dit betekent dat over gans België vele honderden politieagenten full-time op de extra administratie veroorzaakt door de nieuwe wapenwet werken.
- c. De overheid dreigt de controle over het vuurwapenbezit te verliezen. Enerzijds zijn de wapendiensten overbelast door de nieuwe wet en hebben zij tienduizenden dossiers achterstand, anderzijds zijn er vele wapens die door deze wet dreigen van het legale naar het illegale circuit te verdwijnen. Op 18

---

² Verklaring door dhr Louis Raemaekers, hoofd van de wapendienst in de politiezone Antwerpen in de hoorzitting in de kamercommissie Justitie (kranten 26/01//2007)

juli 2008 verklaarde minister van Binnenlandse Zaken P Dewael dat door de wapenwet van 2006 er een achterstand van 5 jaar was op de Wapendiensten van de Provincie. Door deze achterstand moet de overheid zich volledig toeleggen op het wegwerken van de administratieve achterstand, en kan zij geen pro-actieve controles meer uitoefenen.

IV. Impact van de Sportschutterslicentie ?

Het decreet voor deze sportschutterslicentie werd op 9 mei 2007 goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Deze licentie laat erkende sportschutters toe om bepaalde vuurwapens aan te kopen, zonder hiervoor eerst een vergunning van de Provinciegouverneur te moeten ontvangen.

Helaas biedt deze licentie geen oplossing voor de problemen veroorzaakt door de nieuwe wapenwet :

- De erkende sportschutters kunnen slechts een beperkt deel van hun wapens registreren via deze licentie (enkel grendelkarabijnen en een specifiek type pistool in kaliber 22LR), het grote deel van de wapens van de erkende sportschutters kan niet geregistreerd worden door gebruik te maken van de sportschutterslicentie (revolvers, de meeste pistolen, semi-automatische geweren, ...)
- De vele honderdduizenden legale wapenbezitters die geen 12 schietsessies per jaar afleggen, of die niet zijn aangesloten bij een erkende federatie, kunnen deze licentie niet verkrijgen.
- In sommige provincies (vb Antwerpen) duurt het soms meer dan een jaar voor een erkend sportschutter zijn "model9" document terugkrijgt, na aankoop van een wapen. In tussentijd kan hij met dit wapen de schietsport niet beoefenen.

V. Wetswijziging juli 2008

Op 18 juli 2008 keurde het Parlement met zeer grote meerderheid een wijziging van de wapenwet goed. Deze wijziging was voorgesteld door CD&V en VLD, maar kreeg de steun van de meeste partijen. Enkel Groen/Ecolo en spa./vlaamsprogressieven verzetten zich hevig tegen deze wetswijziging.

De goedgekeurde wijziging bevat belangrijke verbeteringen om de problemen veroorzaakt door de wet van 2006 te repareren :

- Vergunningen uitgeschreven volgens de wet van 2006 worden terug van onbepaalde duur. Iedere 5 jaar moet de gouverneur wel controleren of de eigenaar nog aan de vergunningsvoorwaarden voldoet. Vergunningen uitgeschreven onder de oude wet (voor 2006) moeten nog wel 1x verlengd worden wanneer ze 5 jaar oud worden.
- Er komt een taks van 85€, iedere 5 jaar te betalen. Dit is een taks per wapenbezitter, ongeacht het aantal wapens. Ook de taks op de aanvraag van een nieuwe vergunning wordt op 85 € gebracht (zelfs als de aanvraag meerdere wapens betreft).

- Er komt een regeling voor "passief wapenbezit" zonder munitie, voor personen die onder de oude wet legaal een wapen hadden aangekocht, of voor jagers en sportschutters die hun hobby stopzetten. Ook erfenis wordt een wettige reden voor wapenbezit zonder munitie.
- Sportschutters en jagers kunnen veel eenvoudiger een vergunning aanvragen. De Sportschutterslicentie verleent vrijstelling van praktische en theoretische examens en medische attesten (voor wapens uit de categorie waarvoor de sportschutterslicentie geldig is).
- Er is geen draagvergunning meer nodig voor het parcourschieten.
- Meerderjarige burgers die GEEN wapenvergunning hebben, mogen toch 1x per jaar met vergunningsplichtige wapens schieten in een schietclub. Dit laat de clubs toe om opendeurdagen te organiseren.
- Je kan erkend worden als wapenverzamelaar vanaf het bezit van 5 wapens ipv 10 wapens.
- Verkoop op afstand (via internet sites) wordt verboden.
- Re-enactment, paintball en airsoft wordt nu expliciet toegelaten, zonder gevaar te lopen op vervolging op basis van de wet op privé-milities.

3) Wapenbezit en criminaliteit

I. Inleiding

De wapenwet van juni 2006, met ingrijpende gevolgen voor honderdduizenden legale wapenbezitters, had als bedoeling om de criminaliteit en het aantal vuurwapendoden te verminderen.

Om het verband tussen vuurwapens en criminaliteit te bestuderen, zijn betrouwbare en recente gegevens nodig.

Internationaal zijn deze gegevens beschikbaar (Vb UK en Duitsland), maar voor België zijn er te weinig gegevens voorradig bij Politie en Justitie (er is geen uitsplitsing per wapentype bij geweldsdelicten).

Daarom bestuderen we eerst de Duitse gegevens gepubliceerd door het Bundeskriminalamt. Nadien bestuderen we de beschikbare Belgische en Vlaamse gegevens.

II. Duitse Gegevens

Het Duitse "Bundeskriminalamt" publiceert jaarlijks een zeer gedetailleerde analyse van de criminaliteit via haar website.

De "Polizeiliche Kriminalstatistik 2005" bevat 480 blz detail analyses over de Duitse criminaliteit en is de basis van de analyse hieronder.

A. Aantal vuurwapens in Duitsland

In Duitsland wordt het aantal vuurwapens geschat op 30 miljoen, voor een bevolking van 82 miljoen inwoners³. Deze wapens kunnen worden ingedeeld in :

- 10 miljoen legaal vergunde vuurwapens
- 20 miljoen illegale vuurwapens⁴

Dit betekent dat er dus **35 wapens zijn per 100 inwoners**.

Bovendien zijn er ook nog een belangrijk aantal "vrije" vuurwapens (voorladers, lontgeweren, ...)

Het aantal wapens per inwoner ligt in Duitsland dus **1,8 maal hoger dan in België**.

---

³ Schatting door het Gewerkschaft der Polizei (GdP).

⁴ Der Spiegel Online, 22 November 2006

B. Vuurwapens en moord/doodslag

In 0,22 % van alle Duitse strafzaken is een vuurwapen betrokken, in slechts 0,07 % van alle strafzaken is er met een vuurwapen geschoten (dit omvat bv ook inbreuken op de jachtwetgeving).

Bij moordpogingen (794 moordpogingen) wordt in **14 %** van de gevallen (111 moordpogingen) een vuurwapen gebruikt. Deze 14 % kan als volgt worden uitgesplitst : **10 %** zijn slachtoffers van een gewapende roofoverval, **4 %** is het slachtoffer van andere delicten.

Bij doodslag (1654 pogingen tot doodslag) wordt in **6 %** van de gevallen (99) een vuurwapen gebruikt.

Opgelet : er is een verschil tussen het aantal moordpogingen en het aantal voltrokken moorden : Volgens het United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) waren in er 2004 in totaal **0,98** voltrokken moorden per 100.000 inwoners ⁵

Op een totaal van **2,98** pogingen tot moorden/doodslagen per 100.000 inwoners, berekende het International Peace and Information Service dat er in Duitsland **0,2 vuurwapenmoorden per 100.000 inwoners** zijn. Volgens onze berekeningen moet dit 0,258 per 100.000 inwoners zijn.

Dit betekent dat er 1 vuurwapenmoord is per 143.000 vuurwapens in omloop.

De Duitse statistieken van het Bundeskriminalamt bevatten veel nuttige informatie, behalve de uitsplitsing in legale en illegale vuurwapens.

Uit wetenschappelijke studies blijkt echter dat voor Duitsland een "**97%-3 %**" regel geldt : van alle vuurwapenmisdrijven, wordt in slechts **3 %** van de gevallen (7 moorden) een legaal wapen gebruikt en in **97 %** van de gevallen (203 moorden) een illegaal wapen ⁶.

Dit betekent dat er in Duitsland **0,008** vuurwapendoden per 100.000 inwoners vallen door legale wapens, en **0,25** vuurwapendoden per 100.000 inwoners door illegale wapens.

Uitgedrukt in moorden per aantal beschikbare wapens betekent dit dat **er 1 vuurwapenmoordpoging is per 1.587.000 legale wapens** en **1 vuurwapenmoordpoging per 98.500 illegale wapens**. Illegale wapens zijn dus **16** maal meer gevaarlijk dan legale vuurwapens.

Een studie door Dr A Niederbacher van de Universiteit van Dortmund (die zich sinds 2002 specialiseert in sociologisch onderzoek ivm vuurwapens) besluit dat een strenge wapenwet geen schietincident (vb zoals in Erfurt) kan vermijden : "*Fälle wie in Erfurt sind durch schärfere Gesetze nicht zu verhindern. Aber legale Waffen zu verbieten ist falsch. Da liegt das Problem eher bei den illegalen Waffen. Wie soll man die verbieten? Illegal sind sie ohnehin. Und die sind in wesentlich gefährlicheren Händen und in wesentlich größerer Anzahl vorhanden*"

Bovendien is er een sterke daling van het aantal vuurwapenmisdrijven in Duitsland. Tussen 1996 en 2005 is bv het aantal vuurwapenmisdrijven met **35,2 %** gedaald : "*Die Fälle, in*

---

⁵ http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/CT59_by_indicator_public.pdf

⁶ Dr Arne Niederbacher, Institut für Soziologie, Universität Dortmund, auteur van "Faszination Waffen" in Der Spiegel (Nov 2006), en Artikel Becker&Becker Rechtsanwalte, Der Spiegel, december 1999

*denen mit einer Schusswaffe gedroht oder geschossen wurde, sind damit seit dem Höchststand im Jahr 1996 mit 21.950 Fällen um 35,2 Prozent gesunken..*⁷

Criminaliteit blijkt in Duitsland onevenredig verdeeld te zijn, zowel geografisch als qua bevolkingsgroep :

- Geografisch
  - Per inwoner gebeuren er 2 maal meer moorden/doodslag en 8 maal meer overvallen in grote steden, vergeleken met kleine steden/dorpen.
  - Enkele regio's kennen een moordratio die ver boven het Duitse gemiddelde ligt : Berlin, Bremen, Hamburg, ...
- Bevolkingsgroep :
  - Mannen plegen 9 maal meer moorden en 15 maal meer overvallen dan vrouwen.
  - De leeftijdsgroep 18-25 jaar pleegt 2 maal meer moorden dan andere leeftijdsgroepen.
  - 27,5 % van de moorden/doodslagen en 30 % van de overvallen worden uitgevoerd door niet-Duitsers (die 8,5 % van de bevolking vertegenwoordigen).

C. Vuurwapens en zelfmoord

In Duitsland plegen jaarlijks 11.000 tot 12.000 personen zelfmoord. Dit is dus **14 zelfmoorden per 100.000 inwoners**.

Alhoewel er 1,8 maal meer wapens per inwoner zijn dan in België, ligt het aantal zelfmoorden maar op **60 %** van het Belgische cijfer. Het hogere aantal vuurwapens leidt dus niet tot meer zelfmoorden.

Bij de zelfmoorden wordt slechts in **8 %** van de gevallen een vuurwapen gebruikt.⁸

Per persoon die door een vuurwapen gedood wordt (moord/doodslag), zijn er **55** personen die zelfmoord plegen.

Per persoon die door een **legaal** vuurwapen gedood wordt (moord/doodslag), zijn er **1.825** personen die zelfmoord plegen.

---

⁷ Polizeiliche Kriminalstatistik 2005, Bundesrepublik Deutschland, Bundeskriminalamt

⁸ Offizielle Zahlen des Statistischen Bundesamtes (StBA) zum Suizid mit Schußwaffen
Blz 11 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009
Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

III. Belgische gegevens

A. Aantal vuurwapens in België

Volgens de Belgische overheid waren er in 2005 ongeveer 2.000.000 vuurwapens in omloop⁹, waarvan ongeveer 870.000 legale wapens en ongeveer 1.130.000 illegale wapens.

Dit betekent dat er dus gemiddeld **20 vuurwapens per 100 inwoners** zijn.

In België zijn er **minder** vuurwapens per inwoner dan het gemiddelde van de Europese Unie¹⁰. Landen waar er tot 50 % meer wapens beschikbaar zijn in vergelijking met België zijn o.a. Noorwegen, Frankrijk, Duitsland, Finland, Zweden en Zwitserland. Landen met minder vuurwapens zijn o.a. de UK, Italië, Nederland en Spanje.

B. Vuurwapens en moord/doodslag

Het onderscheid tussen legale en illegale wapens is zeer belangrijk voor de criminaliteitsanalyse.

Uit besprekingen tijdens een zitting van het Vlaams Parlement dd 6 juli 2006 blijkt dat in België de **95%-5%** regel geldt : Van alle vuurwapenmisdrijven gebeuren er (afhankelijk van de bron) tussen de **0,83 %** en **5 %** met legale vuurwapens. Dit betekent dus ook dat van alle vuurwapenmisdrijven er **minstens 95 % (tot zelfs 99%)** met illegale vuurwapens gebeuren.

Dit is dus ter vergelijken met de **97%-3%** regel uit Duitsland.

In België gebeurden in 2004 **214** moorden en doodslagen, dus 2 per 100.000 inwoners.

Hoeveel van deze moorden/doodslagen gebeuren met vuurwapens ? Op de websites van de Federale Overheid en van de Federale Politie vinden we wel cijfers over het totaal aantal moorden/doodslagen/... maar er is geen detail beschikbaar over het gebruikte wapen (en natuurlijk ook geen uitsplitsing in legale en illegale wapens).

Voor Vlaanderen kunnen we wel een betrouwbare berekening uitvoeren : Uit de gedetailleerde sterftestatistieken van het "Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid" blijkt dat in 2004 een vuurwapen werd gebruikt bij **32** gewelddadige overlijdens in Vlaanderen. De criminaliteitsstatistieken van de Federale Politie leren ons dat in 2004 in Vlaanderen **115** personen een gewelddadige dood stierven (moord, doodslag, onopzettelijke doding). Hieruit kunnen we berekenen dat in Vlaanderen vuurwapens worden gebruikt in **28 %** van de gewelddadige overlijdens.

---

⁹ Mededeling Ministerraad, <http://presscenter.org/archive/20050304/106249/?lang=fr&prLang=nl>

¹⁰ Gazet Van Antwerpen, 18/04/2007, "Aantal wapens per 100 inwoners"

Extrapolerend geeft ons dit voor gans België de volgende berekening mbt moord/doodslag:

- In België gebeurden in 2004 **214** moorden/doodslagen.
- 28 % van deze gewelddadige overlijdens zijn ten gevolge van vuurwapens. $214 * 28\% = 60$ overlijdens door vuurwapens. Dit cijfer van **60** gewelddadige overlijdens door vuurwapens lijkt te worden bevestigd door de officiële cijfers vermeld door de minister van Justitie (Onkelinx) in de kamercommissie Justitie dd 18/12/2007 : van de 799 moord**pogingen** in 2002 (resultierend in 227 echte moorden) werden er 107 moord**pogingen** uitgevoerd met een vuurwapen (volgens onze berekening resultierend in ongeveer 60 echte moorden per jaar).
- Van deze **60** gewelddadige overlijdens door vuurwapens zijn er minstens 95 % toe te schrijven aan niet-geregistreerde vuurwapens, en maximum 5 % aan geregistreerde vuurwapens. Dit geeft ons de volgende uitsplitsing :
  - **maximum 3** overlijdens door geregistreerde vuurwapens.
  - **minstens 57** overlijdens door niet-geregistreerde vuurwapens.

In België zijn er **0,028** vuurwapendoden per 100.000 inwoners door legale wapens, en **0,54** vuurwapendoden per 100.000 inwoners door illegale wapens.

Er is **1 overlijden per 290.000 legale wapens** en **1 overlijden per 19.824 illegale wapens**.

Niet-geregistreerde vuurwapens zijn dus 14,6 maal meer gevaarlijk dan geregistreerde vuurwapens.

De Federale Politie (zowel afdeling Public Relations als de Directie van de Nationale Gegevensbank) is gecontacteerd om meer gedetailleerde informatie te bekomen, maar recente en betrouwbare informatie blijkt niet beschikbaar.

Omdat bij de Federale Politie deze informatie niet beschikbaar was, hebben wij zelf alle artikels over geweldpleging geanalyseerd die verschenen zijn van 1 mei 2006 tem 31 december 2007 in de Belgische on-line kranten ¹¹

Deze gegevens zijn natuurlijk onvolledig, maar gezien het "spectaculaire" karakter van vuurwapenmisdaden lijkt het logisch dat de vuurwapenmisdaden in de kranten meer vertegenwoordigd zijn dan andere misdaden.

Het resultaat vindt U hieronder

	Doden				Gewonden			
	Vuur wapen	Steek Wapen	Stomp Voorwerp	Overige	Vuur Wapen	Steek Wapen	Stomp Voorwerp	overige
Mei '06		3				8		
Juni		4	1			6		
Juli		3				7		
Aug	2	2	1	1	3	7		4
Sept		4		1	1	1	1	1
Oct		2		1		6		1
Nov				3	2	9	1	4
Dec		3	2	3		4		2
Jan '07		5		4	1	7	1	7
Feb	1	7		1		4	2	1
TOTAAL	3	33	4	14	7	59	5	20

¹¹ De Standaard, Het Laatste Nieuws, Gazet Van Antwerpen, VRT, De Morgen, Het Nieuwsblad, De Tijd, Het Volk, VTM, Het Belang van Limburg

Volgens de informatie in de Belgische kranten vielen er over deze periode dus **54 doden** en **91 gewonden** (waaruit mogelijk nog overlijdens gevolgd zijn) door geweldpleging.

Vuurwapens vertegenwoordigen in deze statistiek **5,5 %** van de dodelijke slachtoffers, en **7,7 %** van de gewonden.

Er is helaas geen opsplitsing mogelijk in legale en illegale vuurwapens op basis van de informatie in de krantenberichten.

Op basis van de 95-5 % regel hierboven beschreven, zijn legale vuurwapens aangewend bij **0,28 %** van de doden en voor **0,38 %** van de gewonden.

De illegale vuurwapens zijn aangewend bij **5,23 %** van de doden, en bij **7,3 %** van de gewonden (dit zijn natuurlijk enkel statistische gemiddelden op basis van een betrouwbare 95-5 % regel, over een korte periode en in individuele gevallen kan de realiteit hiervan afwijken)

Opmerkingen :

- 1) de vuurwapengewonden vielen meestal door criminele acties (carjackings, overvallen, ..) terwijl de messenincidenten vaak in de familiale sfeer voorkomen (zoals de moord door een moeder op haar 5 kinderen in Nijvel eind februari 2007)
- 2) Er is een groot probleem met geweldpleging door gebruik van messen. Bovendien blijkt dat 5 % van de jongens tussen 12 en 18 jaar in Brussel en Wallonië steeds een wapen draagt, en 11 % regelmatig een wapen draagt ¹². De strijd tegen de **illegale wapendracht** lijkt daarom meer prioritair dan de strijd tegen het **legale wapenbezit**.
- 3) De cijfers uit de kranten zijn onvolledig (ze vermelden duidelijk minder doden door geweldpleging dan de Federale Politie en het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid).

C. Vuurwapens en zelfmoord

In **Belgie** plegen per dag gemiddeld 7 personen zelfmoord. Het aantal personen dat zelfmoord pleegt in België ligt op **24** per 100.000 inwoners.

Dit zelfmoordcijfer is bij de hoogste ter wereld, en is veel hoger dan landen waar er een veel hoger wapenbezit is (Vb 2,4 maal hoger dan het aantal zelfmoorden in de USA, waar nochtans 4 maal meer wapens zijn).

Zelfmoorden worden veroorzaakt door depressies. Hier scoort België ook zeer slecht : 1 op 6 Belgen komt tijdens zijn/haar leven in een depressie terecht ¹³

Voor **Vlaanderen** vinden we voor 2005 de volgende gegevens via het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid : Op een totaal van 57.800 doden in Vlaanderen in 2005, pleegden 1.152 personen zelfmoord. Hiervan pleegde 91 mannen en 15 vrouwen **zelfmoord** met gebruik van vuurwapens.

Op een totaal van 1.152 zelfmoorden in Vlaanderen vertegenwoordigen vuurwapens dus **9 %** van de zelfmoorden. Alhoewel vuurwapens eenvoudig toegankelijk waren, werden ze weinig gebruikt voor zelfmoorden.

---

¹² Studie door Promes/ULB, gepubliceerd op 21/02/2007 in De Morgen

¹³ Studie door UCL, gepubliceerd in Knack en De Morgen op 11 mei 2007

Dit totaal van 106 zelfmoorden met vuurwapens hebben we niet opgesplitst volgens de 95%-5% regel, maar wel volgens de beschikbaarheid van legale en illegale vuurwapens (voor een verklaring zie hoofdstuk 6.2). Dit geeft aan dat waarschijnlijk **46** personen met een legaal vuurwapen zelfmoord hebben gepleegd, en **60** personen met een illegaal vuurwapen

Vuurwapens vertegenwoordigen in Vlaanderen dus **0,24 %** van de overlijdens (totaal van moord en zelfmoord).

Van alle vuurwapendoden in Vlaanderen zijn er **23 %** die overlijden door moord/doodslag en **67 %** die overlijden door zelfmoord.

Voor gans **Belgie** kunnen we berekenen dat :

- Voor iedere moord met een vuurwapen, er **40** mensen zelfmoord plegen
- Voor iedere moord met een **legaal** vuurwapen, er **800** mensen zelfmoord plegen.

D. Legale vuurwapens vergeleken met tabaksgebruik

Om het gevaar van legale vuurwapens in context te plaatsen, maken we de vergelijking met het roken.

Volgens officiële cijfers van de Belgische overheid sterven er jaarlijks in België 22.500 burgers als rechtstreeks gevolg van het roken ¹⁴.

Van deze 22.500 doden, zijn er 2.500 Belgen die sterven door het rookgedrag van anderen (passief roken).

Alhoewel het roken dus ieder jaar verantwoordelijk is voor 8.000 maal meer doden dan **legale** wapens, worden legale wapens verboden en blijft het roken toegelaten ?

Een mogelijke verklaring is dat roken de overheid veel inkomsten bezorgt (BTW en accijnzen), waardoor de 22.500 doden per jaar minder belangrijk lijken te zijn dan de 3 doden per jaar door legale wapens ?

E. Evolutie van de criminaliteit na de invoering van de nieuwe wapenwet

De nieuwe wapenwet werd ingevoerd in juni 2006.

De officiële criminaliteitsgegevens over 2006 van de Federale Politie ¹⁵, leren ons dat er in 2006 een **zeer belangrijke stijging van de criminaliteit** is geweest :

- De totale geregistreerde criminaliteit is met **4,5 %** gestegen in 2006
- Verkrachtingen zijn in 2006 met **8 %** gestegen
- Inbraken in woningen zijn in 2006 met **13 %** gestegen ¹⁶
- Misdaden tegen de lichamelijke integriteit zijn met **5,5 %** gestegen
- Gewelddadige overlijdens (48 moorden + 126 doodslagen + 25 onopzettelijke dodingen) zijn met **7 %** gestegen (van 186 in 2005 naar 199 in 2006).

Ook in België (net zoals in de UK en Australië - zie verder in dit document) is er dus een **belangrijke stijging van de criminaliteit** onmiddellijk na het invoeren van een verbod op

¹⁴ http://www.liguecardiologique.be/nl/cardio_news_details.cfm?news_id=69 en <http://www.zorg-en-gezondheid.be/topPage.aspx?id=2892>

¹⁵ http://www.polfed-fedpol.be/crim/crim_statistieken/2006/reports/nl/staten/nat/nl_staten_2006_nat.pdf

¹⁶ **Gazet Van Antwerpen, 27/10/2007 "sterke toename van het aantal woninginbraken".**

Blz 15 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009
Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

legaal wapenbezit. Deze stijging staat in schril contrast met de voortdurende daling van de criminaliteit in de 3 jaren voor de invoering van de nieuwe wapenwet.

Bovendien werden in 2007 **18** minderjarigen vermoord in België. Dit is een triest record vergeleken met de moordcijfers op jongeren van de voorbije 5 jaar. Bijna al deze minderjarigen werden met messen vermoord.¹⁷

Deze sterke stijging van het aantal moorden op minderjarigen is een fenomeen dat ook in de UK wordt waargenomen, ondanks de strenge vuurwapenwet die ook daar is goedgekeurd.

In januari 2009 kwam dan een nieuw politieschandaal aan het licht : Het Comité P (dat de politiediensten moet controleren) heeft een onderzoek gestart omdat agenten uit verschillende politiekorpsen vuurwapens die in 2006 verplicht werden ingeleverd hadden ontvreemd. Soms hadden zij deze wapens ontvreemd om een persoonlijke collectie op te bouwen (meestal van dure jachtwapens). In sommige gevallen hadden zij de ingeleverde wapens ook verkocht in het illegale circuit.¹⁸

---

¹⁷ *Gazet Van Antwerpen*, 20/12/2007, "Achtien jongeren gedood met geweld"

¹⁸ *Belga en Het Belang van Limburg*, 07/01/2009, "Agenten over hele land handelden in illegale wapens".

IV. Vergelijking met Nederland ?

Hoeveel wapens zijn er in Nederland ?

- Door een strenge wapenwet zijn slechts 250.000 legale vuurwapens.
- De overheid schat het aantal illegale wapens op 75.000 tot 125.000¹⁹. Dit lijkt een zeer sterke onderschatting :
  - recent politieonderzoek ²⁰ heeft aangetoond dat ieder jaar 10.000 tot 20.000 illegale wapens geïmporteerd worden²¹, en dat de levensduur van zulk een wapen minimum 15 jaar bedraagt.
  - De berekeningswijze van de overheid is bovendien enkel gebaseerd op het aantal illegale wapens dat bij criminelen wordt in beslag genomen (op heterdaad, bij huiszoeking, ...), maar **negeert** volledig de illegale wapens in handen van burgers die er geen criminele plannen mee hebben. Zo hebben zeer vele Nederlanders in het verleden in België wapens gekocht, toen bepaalde wapentypes (vb long rifles) in België niet registratieplichtig waren.
  - Ook het feit dat er 1.700 tot 1.900 illegale vuurwapens per jaar in beslag worden genomen, duidt op een sterk verspreid illegaal vuurwapenbezit.
  - 75 % van alle inbeslaggenomen illegale vuurwapens heeft minder gekost dan 700 €, wat duidt op een groot aanbod van illegale wapens.
- Volgens schattingen van de Koninklijke Nederlandse Schuttersassociatie is het aantal legale wapens slechts een fractie van het aantal illegale wapens.

Nederland is op alle gebied een veel veiliger land dan België :

- Er vallen 50 % minder verkeersdoden vergeleken met België (slechts 5 per 100.000 inwoners tov 10,3 per 100.000 inwoners in België).
- Er gebeuren slechts 40 % van het aantal zelfmoorden vergeleken met België (slechts 9,6 per 100.000 inwoners ipv 24 per 100.000 inwoners)
- Er gebeuren slechts 76 % van het aantal moorden in België (slechts 1,3 per 100.000 ipv 1,7 per 100.000 in België)
- Het totaal aantal geregistreerde misdrijven daalt geleidelijk.

Toch zijn er ook negatieve evoluties in de Nederlandse samenleving :

- Het aantal geregistreerde **geweldd misdrijven** is gestegen van **91.000** in 2000 tot **110.000** in 2005.
- Het aantal misdrijven "tegen leven en persoon" is gestegen van **20.000** in 2000 tot **32.000** in 2005.
- Het aantal misdrijven tegen de wapenwet is gestegen van **2.966** in 2000 tot **5.800** in 2005.
- Het aantal gevangenen is gestegen van **85** per 100.000 inwoners in 1998 tot **128** per 100.000 inwoners in 2006 (in België zijn er 90 per 100.000 inwoners)
- In 2006 waren in Nederland **3.094** geregistreerde incidenten van bedreiging met vuurwapens.²²
- 1 op 5 scholieren draagt regelmatig een (steek)wapen.

¹⁹ Ministerie Justitie Nederland, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)

²⁰ Gepubliceerd in Politie en Wetenschap.

²¹ Ministerie Justitie Nederland, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)

²² NRC Handelsblad, 13 maart 2007

Ondanks het lagere aantal wapens, en ondanks het lager aantal moorden, gebeurden in 2005 in Nederland toch ook **53** moorden met een vuurwapen²³.

In 2004 waren schotwonden door vuurwapens in **41 %** van alle moorden de doodsoorzaak²⁴ in Nederland , tov slechts **28 %** in België. En dit terwijl er toen in Nederland reeds vele jaren een zeer strenge wapenwet was met heel weinig legaal wapenbezit , en in België nog een zeer vrije wapenwet met veel legaal wapenbezit ?

Het lagere aantal legale vuurwapens leidt dus niet tot minder vuurwapenmoorden, en belet ook niet een stijging van het aantal geweldsmisdrijven. Zo maakten de kranten eind maart 2007 melding van 4 steekpartijen met gewonden in de Nederlandse scholen op 3 dagen tijd ...

Ook in Nederland is de criminaliteit onevenredig verdeeld over regio's en bevolkingsgroepen :

- Bepaalde regio's kennen veel meer vuurwapenmisdrijven dan het landelijk gemiddelde : Amsterdam, Rotterdam, Brabant-Noord,...
- Verdachten van vuurwapenmisdrijven zijn gemiddeld 24 jaar oud, slechts **11%** van de verdachten had nog geen gerechtelijke antecedenten.
- Bepaalde bevolkingsgroepen zijn 15 tot 18 maal oververtegenwoordigd als verdachten van vuurwapendelicten (in vergelijking met hun aandeel in de bevolking) : bepaalde allochtone gemeenschappen en bewoners woonwagencenters.
- **50 %** van de vuurwapenslachtoffers kenden de daders uit een gezamenlijk crimineel milieu.

Vuurwapencriminaliteit is ook in Nederland een typisch fenomeen voor de georganiseerde misdaad : meer dan 75 % van alle vuurwapenmisdrijven kunnen worden toegeschreven aan criminele bendes actief in drughandel of andere criminele activiteiten²⁵.

Ook in Nederland blijken van alle vuurwapenmisdrijven, er slechts **5 %** te worden gepleegd door met een legaal aangekocht vuurwapen²⁶. Dus ook in Nederland blijkt er een **95%-5%** regel te gelden (net zoals in België en Duitsland).

Aangezien 75 % van de illegale wapens in Nederland maximum 700 € heeft gekost (wat zeer weinig is in vergelijking met een legaal vuurwapen), mag men ervan uitgaan dat er meer dan voldoende aanbod is in illegale wapens in vergelijking met de vraag.

---

²³ Centraal Bureau voor Statistiek, Nederland

²⁴ "WODC, "Moord en Doodslag in Nederland 2002-2004". blz 27

²⁵ Illegale Vuurwapens, Gebruik, Bezit en Handel in Nederland, 2001-2003, IVA Beleidsonderzoek en advies (in opdracht van WODC)

²⁶ Illegale Vuurwapens, Gebruik, Bezit en Handel in Nederland, 2001-2003, IVA Beleidsonderzoek en advies (in opdracht van WODC), blz 44

4) Internationale ervaringen

In dit hoofdstuk zullen we kijken of er lessen te halen zijn uit de internationale ervaringen ivm vuurwapens en "gun ban".

I. JAPAN - voorbeeld voor de anti-wapen lobby

Japan wordt vaak als voorbeeld gegeven door tegenstanders van het legaal wapenbezit.

Volgens deze tegenstanders gebeuren er in Japan bijna geen moorden, en dit dankzij het verbod op vuurwapens.

Is Japan inderdaad een bewijs dat een verbod op vuurwapens leidt tot een laag aantal moorden ?

Neen, integendeel :

1) Japan kent inderdaad een vuurwapenverbod, slechts een beperkt aantal jagers bezit een vuurwapen.

2) In Japan gebeuren niet opmerkelijk weinig moorden : In 2004 waren er in Japan 1,1 voltrokken moorden per 100.000 inwoners ²⁷. Dat betekent dat er in Japan **meer** voltrokken moorden plaatsvinden dan in de "zwaarbewapende" landen zoals Noorwegen, Denemarken en Duitsland (bron : UNODC ²⁸)

3) Japan kent een extreem hoog percentage aan zelfmoorden : met 28 zelfmoorden per 100.000 inwoners heeft Japan veel meer zelfmoorden dan alle Westerse landen. Het aantal zelfmoorden in Japan is zelfs 2,8 maal hoger dan het aantal zelfmoorden in de USA.

Conclusie :

1) In Japan zijn er inderdaad zeer weinig vuurwapens

2) Japan kent een "normale" moord ratio (te vergelijken met Europese landen zoals Noorwegen, Denemarken en Duitsland)

3) Japan kent een extreem hoog percentage zelfmoorden, veel hoger dan de Europese landen of dan de USA.

---

²⁷ <http://hsx.sagepub.com/cgi/reprint/12/1/136.pdf?ck=nck>

²⁸ http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/CTS9_by_indicator_public.pdf, bladzijde 3 en 4
Blz 19 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009
Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

II. USA – voorbeeld voor de anti-wapen lobby

De USA wordt vaak aangehaald door de anti-wapen lobby, als bewijs dat een groot aantal wapens leidt tot een hoge criminaliteit en veel vuurwapendoden.

A. Aantal wapens in de USA

In de USA bezitten gemiddeld **86 op 100 inwoners** een vuurwapen²⁹. Dit betekent dat er naar schatting 258 miljoen vuurwapens aanwezig zijn. Dit is waarschijnlijk het hoogst aantal vuurwapens per inwoner ter wereld.

B. Vuurwapens en moord/doodslag

Volgens het International Peace Information Service waren er in 2003 in de USA **3,45** vuurwapen moorden per 100.000 inwoners.

Bovendien gebeuren moorden in de USA niet enkel met vuurwapens. Ook met niet-vuurwapens gebeurden er in 2003 nog **2,25** moorden per 100.000 inwoners (dit is nog veel hoger dan het totaal aantal moorden in Europese landen)

Dit is hoog in vergelijking met Europese landen, maar zeer laag tov andere staten op het Amerikaanse continent : Ecuador 10 per 100.000, Brazilië 14 per 100.000, Venezuela 21 per 100.000, Colombia 62 per 100.000, Argentinië 9,5 per 100.000, Costa Rica 6,5 per 100.000, Mexico 13 per 100.000, Panama 9,6 per 100.000, Venezuela 33 per 100.000, Paraguay 12,6 per 100.000, Ecuador 18,3 per 100.000, Guyana 13,8 per 100.000, El Salvador 31,5 per 100.000,

En dit terwijl er in die andere Amerikaanse staten veel minder legale vuurwapens aanwezig zijn. Het gewelddadige Midden en Zuid-Amerika heeft dus een duidelijk invloed op de USA.

(ter info : in de Russische Federatie gebeuren er 19,9 moorden per 100.000 inwoners ....)

Gelukkig is er een belangrijke daling in de zware misdaad in de USA : tussen 1996 en 2005 is het aantal moorden met **15 %** gedaald, en het aantal overvallen met **22 %**³⁰. En dit terwijl het vuurwapenbezit steeds blijft toenemen.

Het International Peace Information Service besluit dan ook "*In de Verenigde Staten bezitten gemiddeld ruim 86 personen op 100 inwoners een vuurwapen. Het aantal moorden dat daarmee wordt begaan blijft verhoudingsgewijze binnen de perken, en loopt enorm uiteen van stad tot stad*".

Dit verschil van stad tot stad en Staat tot Staat is zeer belangrijk om de vuurwapenproblematiek in de USA te begrijpen. De verschillen in wapenwetgeving zijn zeer groot, en het aantal vuurwapendoden verschilt enorm.

Zo hebben 35 Staten in de USA (waarin de meerderheid van de Amerikaanse bevolking woont) een zeer vrije wapenwet waarbij de burgers zelfs het recht hebben om wapens op straat te dragen. Anderzijds zijn er een beperkt aantal steden en staten die een zeer strenge wapenwet hanteren, waarbij legaal wapenbezit zeer bemoeilijkt wordt.

---

²⁹ International Peace Information Service, "Kleine Wapens », dd 2006

³⁰ FBI, http://www.fbi.gov/ucr/05cius/data/table_01.html

Toch blijkt een zeer belangrijk deel van alle moorden in de USA te gebeuren in slechts enkele steden met een zeer strenge wapenwet : Chicago, Detroit, Washington DC ³¹, ...

En de Staten waar er een vrije wapenwet is, blijken niet te behoren tot de top wat betreft het aantal vuurwapendoden in de USA.

Washington DC (met de meest strenge wapenwet uit de ganse USA) is de "murder capital" van de USA : Na de invoering van de Gun Ban in Washington DC in **1976** is het aantal moorden gestegen van **26,8 per 100.000 in 1976** tot **80,6 per 100.000 in 1991**.

Vanaf **1993** is er een geleidelijke vermindering van het aantal moorden in Washington DC. Deze vermindering van de criminaliteit sinds 1993 wordt door de analisten toegeschreven aan de "**gentrification**" (het opwaarderen van achtergestelde buurten en de inwijking van rijkere bewoners), niet aan de Gun Ban (die toen al 17 jaar van kracht was, met een stijging van het aantal moorden met 300 %).

In **2005** waren er nog steeds **35,4 moorden per 100.000** inwoners (nog steeds **6,3** maal hoger dan de rest van de USA).

In **2006** werd de "**crime emergency**" afgekondigd: een avondklok voor jongeren, meer financiële middelen voor de politie en een "youth development strategy". Op 6 maanden daalde de criminaliteit met 18 %. Toch blijft Washington DC vandaag nog steeds ver boven de moordratio van 1976 (het jaar van de invoering van de Gun Ban), terwijl voor gans de USA het aantal moorden sinds dan met ongeveer 40 % gedaald is (van 9 naar 5,6 per 100.000 inwoners).

Er blijkt dus geen verband te zijn tussen het aantal vuurwapendoden per Staat en het van kracht zijn van een strenge wapenwet in die Staat.

Integendeel, het lijkt alsof een aantal staten/steden zonder succes een "gun ban" hebben ingevoerd in een poging om de criminaliteit te doen dalen, en dat na de invoering van de gun ban het aantal vuurwapendoden toch zeer sterk is blijven stijgen tot zeer ver boven het gemiddelde van de USA.

De verklaring is waarschijnlijk dat veel vuurwapendoden veroorzaakt worden door een kleine kern zware criminelen en vnl als afrekening in bendemilieus en het **drugmilieu**. Zo blijkt dat **30 %** van de moorden werd gepleegd door veroordeelden die op dat ogenblik in voorlopige vrijheid waren, en dat **72 %** van de verdachten in moordzaken reeds veroordeeld waren wegens geweldmisdrijven. ³²

Bepaalde bevolkingsgroepen zijn ook oververtegenwoordigd als moordverdachten : Zwarten (12 % van de bevolking) vertegenwoordigen 58 % van de moordverdachten, Hispanic (14 % van de bevolking) vertegenwoordigen 26 % van de moordverdachten. Beide groepen vertegenwoordigen ook 88 % van de verdachten voor drughandel en 82% van de verdachten van vuurwapenmisdrijven, wat een extra indicatie is voor het verband tussen moorden en drugmilieus.

---

³¹ FBI Uniform Crime Reports (UCR) for 2000.

³² Bureau of Justice Statistic, 2002, "Felony Defendants in Large Urban Counties"
Blz 21 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009
Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

C. Vuurwapens en zelfmoord

De USA, waar meer dan 4x zoveel wapens per inwoner zijn dan in België, kent een veel lager aantal zelfmoorden.

In de USA zijn er slechts **10** zelfmoorden per 100.000 inwoners.

Dit betekent dat de USA slechts **41 %** van het aantal zelfmoorden per inwoner heeft van België, ondanks het feit dat er 4 x meer wapens per inwoner zijn. En het aantal zelfmoorden blijft geleidelijk dalen.

Het extreem hoge aantal vuurwapens leidt dus zeker niet tot een stijging van het aantal zelfmoorden.

Door de beschikbaarheid van vuurwapens kiezen de zelfmoordenaars als zelfmoordmethode wel meer een vuurwapen, ipv verhangen, vergiftiging, verdrinking, val van hoogte, ...

.

III. Zwitserland – voorbeeld voor de pro-gun lobby

Zwitserland wordt vaak aangehaald door de wapenliefhebbers als voorbeeld van een land waar de burgers over vele wapens beschikken en dat toch een zeer veilig land is.

A. Aantal vuurwapens in Zwitserland

In Zwitserland geldt er nog een "dienstplicht". Na hun dienstplicht krijgen de mannen hun automatisch legerwapen (+ munitie) meer naar huis. Op deze manier worden ongeveer 740.000 automatische militaire wapens thuis bewaard.

Bovendien bezitten de Zwitsers ook een groot aantal privé wapens. Doordat registratie niet overal verplicht is, is het moeilijk het exacte cijfer te bepalen. De meeste bronnen schatten dat er in Zwitserland ongeveer 3 miljoen vuurwapens zijn, op een totale bevolking van 7,4 miljoen inwoners.

Dit betekent dat er in Zwitserland **40 wapens per 100 inwoners** zijn, dus 2 maal meer dan in België.

B. Vuurwapens en moord/doodslag

De criminaliteit in Zwitserland is duidelijk lager dan in België.

Zo gebeurden in Zwitserland in 2004 slechts **73 moorden**³³ dwz **0,98 moorden per 100.000 inwoners**. Per 100.000 inwoners is dit slechts **49 %** van het aantal moorden in België. Vuurwapens worden gebruikt bij **34 %** van de moorden.

Het feit dat er dubbel zoveel wapens zijn als in België, leidt dus niet tot meer moorden of doodslag.

Opmerkelijk is dat ook minstens **57 %** van de moordverdachten reeds een strafblad hadden. Opvallend is ook dat inwoners van buitenlandse herkomst ongeveer 21 % van de Zwitserse bevolking vertegenwoordigen, maar ook 55 % van de moordverdachten vertegenwoordigen. Ook bij de moordslachtoffers scoren zij beduidend hoger.

C. Vuurwapens en zelfmoord

Zwitserland kent een daling van het aantal zelfmoorden. In 1980 waren er nog 25 zelfmoorden per 100.000 inwoners, in 2005 was dit gedaald tot **19,8** zelfmoorden per 100.000 inwoners.³⁴

Alhoewel er in Zwitserland dus 2 maal zoveel wapens zijn dan in België, ligt het aantal zelfmoorden maar op **82 %** van het aantal Belgische zelfmoorden. En dit ondanks de Zwitserse wetgeving die "assisted suicide" toelaat. Naar schatting 300 burgers per jaar maken gebruik van deze assisted suicide (ongeveer 20 % van alle zelfmoorden in Zwitserland).

---

³³ Confédération Suisse, Office Fédéral de la statistique, Homicides et violence domestique 2000-2004, Neuchâtel 2006

³⁴ World Health Organization, Geneva, 2006

5) Resultaten Gun Ban ?

Het verbod op legaal wapenbezit (Gun Ban) is in een aantal landen ingevoerd in de loop van de twintigste eeuw.

De eerste landen die een "gun ban" invoerden zijn niet echt voorbeelden van democratische regimes :

- Turkije (gun ban ingevoerd 1911, met in 1915-1917 de genocide op de Armeniers),
- Sovjet-Unie (door Stalin in 1929, maar tussen 1929-1953 zijn naar schatting 20 miljoen dissidenten omgekomen)
- China (door Mao in 1935)
- Nazi-Duitsland (door A Hitler in 1938)

Naar het einde toe van de 20-ste eeuw zien we dat ook democratische landen de "gun ban" invoerden.

Op de volgende bladzijden bespreken we de ervaringen met de Gun Ban zoals die is ingevoerd in Jamaica, de UK en Australie.

We bekijken wat de evolutie is - na het invoeren van een Gun Ban - van de criminaliteit (moord/doodslag en andere geweldsdelicten) en van het aantal zelfmoorden.

A. Jamaica

Jamaica kende in het begin van de jaren '70 een moordratio van ongeveer **11 moorden per 100.000 inwoners**.

In een poging om het geweld te stoppen heeft de regering in 1974 een Gun Ban ingesteld waarbij legaal wapenbezit streng verboden werd. Jamaïcanen die werden betrapt met een wapen of met munitie riskeren een **levenslange gevangenisstraf**.

Toch is de criminaliteit zeer sterk gestegen. Georganiseerde misdaadbendes hebben de controle overgenomen over belangrijke delen van steden.

Vuurwapens en moord/doodslag

Na de invoering van de Gun Ban is het aantal moorden explosief gestegen.

Tegen 1980 waren er ongeveer 40 moorden per 100.000 inwoners, in 2001 waren er 1.100 moorden op een totale bevolking van 2,5 miljoen inwoners. Deze moordratio van **44 per 100.000 inwoners** in 2001 behoort bij de allerhoogste ter wereld.

De overheid zet nu regelmatig politie en leger in tegen bendes die grote delen van steden controleren. Dit leidt vaak tot zware gevechten met soms tientallen doden.

De meest recente cijfers gepubliceerd op de website van de Jamaicaanse politie voor 2005/2006 tonen gemiddeld 100-146 moorden per maand, 54-66 verkrachtingen per maand en 127 tot 156 gewapende overvallen per maand.

Het aantal gevangenen is gestegen van 162 per 100.000 inwoners in 1998 tot 182 per 100.000 inwoners in 2006.³⁵

In **2005** zijn er in totaal 1.671 moorden gepleegd. Dit komt neer op **60 moorden per 100.000 inwoners** - een absoluut record voor Jamaica. Het parlement overweegt om de strop terug in te voeren, om de doodstraf terug te voltrekken³⁶

Ondanks het invoeren van een gun ban met extreem zware straffen, is het aantal moorden dus op 30 jaar met **600 %** gestegen.

Vuurwapens en zelfmoord

Zelfmoordcijfers zijn steeds laag geweest in Jamaica (zowel voor als na de Gun Ban), maar vertonen nu toch een zeer duidelijke stijging : van **0,3 per 100.000** in 1985³⁷ naar **3,1 per 100.000 in 2002**³⁸

De Gun Ban in Jamaica is dus zeker geen succes geweest.

---

³⁵ International Centre for Prison Studies

³⁶ *Het Laatste Nieuws*, 18 november 2007, "Jamaica wil strop terug invoeren"

³⁷ World Health Organisation, Geneva, 2006

³⁸ Jamaica Gleaner, « The act of suicide », Doctor Earl Wright, February 2002

Blz 25 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009

Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

B. Australië

Australië heeft sinds **1996** een **gedeeltelijke** Gun Ban ingevoerd. Legale wapenbezitters van specifieke wapentypes werden onteigend, maar de overheid betaalde een correcte vergoeding uit: ongeveer 500 miljoen Australische dollar werd betaald als vergoeding voor de onteigening van 650.000 legale wapens.

Niet alle wapens werden onteigend: Op een bevolking van 20 miljoen inwoners zijn er vandaag naar schatting nog **2,5 miljoen legale wapens** (verspreid over 1 miljoen eigenaars)³⁹.

Zelfs **na** de Gun Ban in Australië, blijven er per inwoner nog **1,5 maal meer** legale wapens over dan in België **voor** de nieuwe strenge wapenwet van juni 2006.

Het aantal illegale wapens is onbekend, maar is waarschijnlijk relatief hoog. Zo heeft onderzoek door de overheid bv aangetoond dat **16 %** van alle gevangenen een vuurwapen in bezit hadden in het jaar voor hun arrestatie.⁴⁰ Meestal werd dit wapen gekocht via het illegale circuit.

Ook bij het grootste schietincident uit de recente geschiedenis (Port Arthur Massacre in Tasmanie) heeft een geestelijke gehandicapte (M Bryant) 35 personen doodgeschoten en 37 personen gewond met **illegale** wapens. Zonder dat hij de nodige vergunningen bezat, heeft hij deze wapens zonder problemen kunnen aankopen in Australië.⁴¹

Deze gun ban en onteigening van wapens heeft niet geleid tot een veiligere samenleving:

Vuurwapens en moord/doodslag

Na het invoeren van de Gun Ban is het aantal moorden eerst **gestegen** van **319** (? Of 354 ? Zie opmerking hieronder) **in 1996** tot **365 in 2002**. Nadien is het aantal moorden dan terug **gedaald** tot **293** moorden in **2004**. In 2006 was het aantal moorden terug gestegen tot **301**.⁴²

Opmerking: deze evolutie van het aantal moorden dient met de nodige reserves bekeken te worden. De "moordcijfers" gepubliceerd in de publicaties van de "*Australian Government : Australian Institute of Criminology*" spreken elkaar tegen van publicatie tot publicatie. Zo meldde dit instituut bv in een publicatie van 11 februari 1999 dat er in 1996 **319** moorden gebeurd zijn, in december 2005 meldt hetzelfde instituut in een andere publicatie dat er in 1996 **354** moorden gebeurd zouden zijn .... Ook voor andere jaren zien we grote verschillen in moordcijfers tussen de verschillende publicaties. De officiële Australische moordcijfers lijken dus niet betrouwbaar (waarschijnlijk omdat vaak andere bronnen gebruikt worden: misdaden geregistreerd door de politie, veiligheidsenquêtes bij de bevolking, ... ?)

De moordratio voor 2006 lijkt ook sterk geografisch te verschillen tussen de verschillende staten. Zo kent bv de Northern Territory (waar historisch steeds een strengere wapenwet van kracht was) een moordratio die 5,5 maal hoger is dan het gemiddelde voor gans Australië. In Tasmanie (waar historisch gezien steeds een vrijere wapenwet van kracht was) is de moordratio slechts 40 % van het Australisch gemiddelde.

---

³⁹ CNN, Geoff Hiscock, April 27, 2006

⁴⁰ Australian Government, Institute of Criminology, « Nr 312 : Weapons, drugs and crime », may 2006

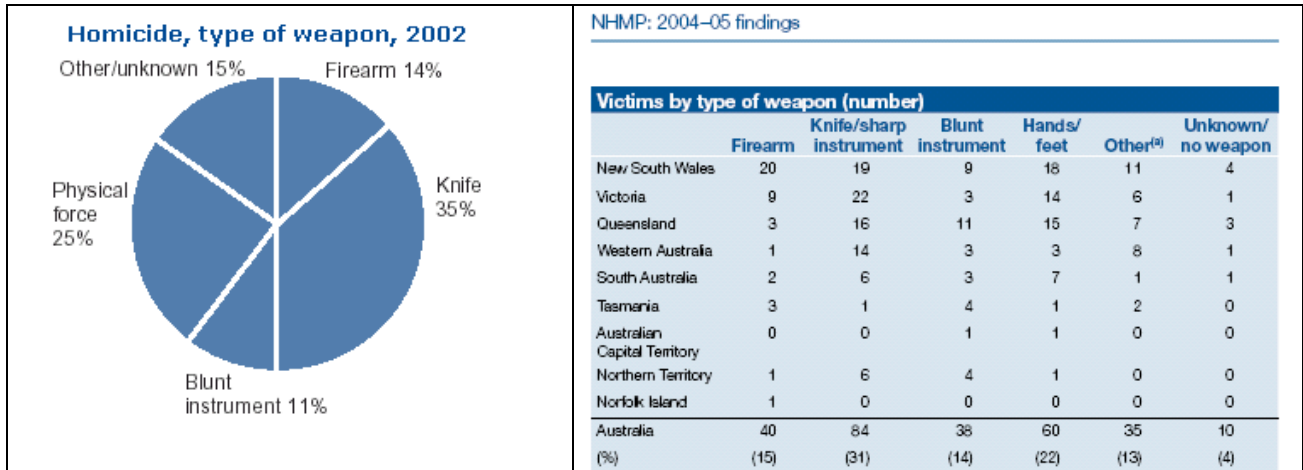
⁴¹ Transcript of the Police Interview with Martin Bryant,
<http://home.overflow.net.au/~nedwood/transcript.html>

⁴² Australian Government, Institute of Criminology, National Homicide Monitoring program 2005-2006,
<http://www.aic.gov.au/publications/rpp/77/rpp77.pdf>

De merkbare **daling** in het aantal moorden vanaf 2002 is **niet** veroorzaakt door een daling van het aantal **vuurwapenmoorden** door de Gun Ban, maar wel door een daling van het aantal moorden met **messen** : Het aandeel van vuurwapens in de moorden **stijgt** van 14 % in 2002 naar 15 % in 2004/2005, het aandeel van de moorden met messen **daalt** van 35 % in 2002 naar 31 % in 2004/2005. Zie grafieken hieronder. ⁴³

Cijfers voor 2002

cijfers voor 2004/2005

Ook in Australië zijn moorden vaak gelinkt aan criminele milieus en bendes, zowel wat betreft slachtoffers als daders. Zo blijkt **48 %** van de vermoorde mannen reeds een veroordeling voor een crimineel feit te hebben opgelopen. ⁴⁴ En **63 %** van de moordenaars is ook in het verleden reeds veroordeeld geweest voor criminele feiten (voor zij de moord pleegden) ⁴⁵

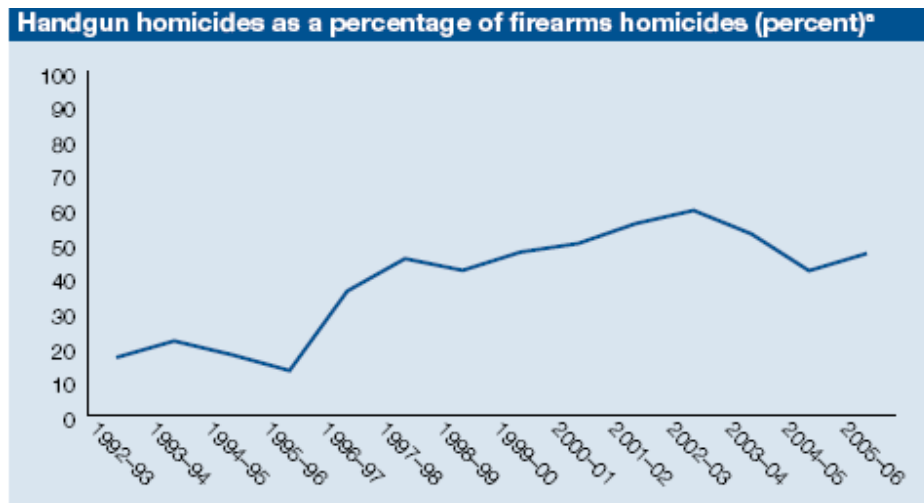
Offenders with a criminal history							
	0	20	40	60	80	100%	n
Males	[Progress bar to 65%]					65	167
Females	[Progress bar to 50%]					50	19
Persons ^a	[Progress bar to 63%]					63	186

⁴³ Australian Government, Institute of Criminology, National Homicide Monitoring Program. 2004/2005

⁴⁴ Australian Government, Institute of Criminology, National Homicide Monitoring Program.

⁴⁵ Australian Government, Institute of Criminology, National Homicide Monitoring Program 2005-2006, <http://www.aic.gov.au/publications/rpp/77/rpp77.pdf>

Door de Gun Ban zijn **handvuurwapens** moeilijk verkrijgbaar. Toch merken we na het invoeren van de Gun Ban in 1996 een sterke stijging van het aantal moorden door (bijna steeds illegale) handvuurwapens op het totaal aantal vuurwapenmoorden.

Uit onderstaande statistiek blijkt dat **illegale** (niet-geregistreerde en niet-vergunde) vuurwapens werden gebruikt in 89 tot 96 % van de vuurwapenmoorden.

Licence and registration status of firearms used in homicide

	Victims (n=53)		Offenders (n=46)			
	Licensed	Registered	Licensed	Registered	Unlicensed	Unregistered
New South Wales	1	0	1	1	19	19
Victoria	0	0	3	0	9	12
Queensland	0	0	1	1	4	4
Western Australia	0	0	0	0	2	2
South Australia	0	0	0	0	4	4
Tasmania	1	1	0	0	3	3
Australian Capital Territory	0	0	0	0	0	0
Northern Territory	0	0	0	0	0	0
Australia	2	1	5	2	41	44
Total %	4	2	11	4	89	96

* Excludes two offenders whose licensing and registration details were not known

Source: Australian Institute of Criminology, NHMP 2003-2004 [computer file]

Na de invoering van de Gun Ban is er een duidelijke stijging geweest van volgende vormen van criminaliteit :

- Het aantal "assaults" (gebruik van of dreigen met geweld tegen personen) is gestegen van **9.000** per maand in 1997 tot **14.000** per maand in 2003.
- "Sexual assault" is gestegen van **70** per 100.000 inwoners in 1997 tot **92** per 100.000 inwoners in 2003.
- Armed Robbery steeg van 1997 tot 2002, en is sinds 2004 terug op het niveau van 1996 (30 per 100.000 inwoners).

Het aantal gevangenen is gestegen van **88** per 100.000 inwoners in **1988** tot **123** per 100.000 inwoners in **2004** (ter vergelijking, in België zijn er ongeveer **90** gevangenen per 100.000 inwoners).

Bovendien wordt een groter deel van de gevangenen voor gewelddadige misdaad veroordeeld (gestegen van 38 % in 1988 tot 47 % in 2004).

Vuurwapens en zelfmoord

Het aantal zelfmoorden is na de invoering van de Gun Ban eerst sterk **gestegen**, om nadien terug te **dalen**.

In **1996** waren er **2393** zelfmoorden in Australië. Na de invoering van de Gun Ban in 1996 steeg dit plots in **1997** tot **2720** en in **1998** tot **2683**⁴⁶ om dan terug te dalen tot **2213** in **2003**⁴⁷

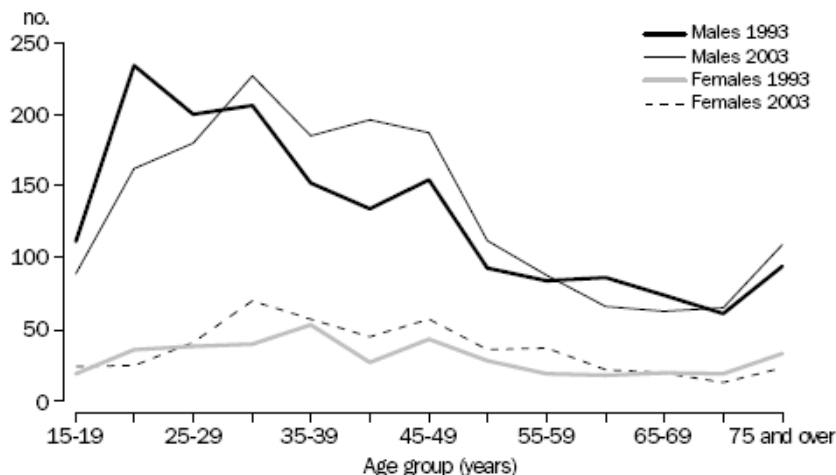
Deze plotse stijging van het aantal zelfmoorden na de invoering van de Gun Ban kan volledig worden toegeschreven aan een stijging bij de **volwassen mannen** (geen significante stijging bij vrouwen).

In de 5 jaar volgend op de invoering van de Gun Ban, zijn er in totaal **427 extra** zelfmoorden geweest (vergeleken met het niveau van 1996).

De daling van het aantal zelfmoorden na de **piek** van **1997/1998** is niet het gevolg van de Gun Ban : Enerzijds zijn er nog steeds 2.500.000 legale wapens in Australië, anderzijds zien we een daling op **alle** methoden van zelfmoord, en niet enkel op zelfmoord via vuurwapens. Zo is tijdens periode **1997-2003** de volgende evolutie merkbaar :

- Zelfmoord met vuurwapens : - **136** zelfmoorden
- Zelfmoord door vergiftiging : - **202** zelfmoorden
- Zelfmoord door verhangung : - **21** zelfmoorden
- Andere zelfmoordmethode : - **97** zelfmoorden

SUICIDE, NUMBER OF DEATHS, 1993 AND 2003

Deze grafiek toont vnl een verschuiving aan van de leeftijd waarop mannen zelfmoord plegen.

Vergeleken met **1996** gebeuren er in **2003** minder zelfmoorden met vuurwapens (-190) en door vergiftiging (- 196), maar gebeuren er meer zelfmoorden door verhangung (+204) en via "andere" methoden (+21)

Met 11,5 zelfmoorden per 100.000 inwoners in Australië (waar een "gun ban" van kracht is), blijft het aantal zelfmoorden in Australië hoger liggen dan in de USA (met het meest aantal wapens per inwoner ter wereld).

⁴⁶ Suicide in Australia:Trends and data for 1998,James E Harrison,Malinda Steenkamp

⁴⁷ Australian Bureau of Statistics, "Suicides, Recent Trends"

C. UK

Vuurwapens en moord/doodslag

De UK heeft steeds een laag moordpercentage gehad, zowel in de periode voor de Gun Ban als in de periode na de Gun Ban.

Na een schietincident heeft de UK in **1997** een **gedeeltelijke** Gun Ban ingevoerd. Er volgde in 1997 een onteigening van de legale wapenbezitters, maar ook in de UK (net als in Australië) kregen de wapenbezitters een correcte financiële vergoeding.

Deze Gun Ban is een **verbod** op specifieke types van vuurwapens (revolvers, pistolen, bepaalde type geweren zijn verboden).

Na de Gun Ban en onteigeningen blijven minimum **1.865.000 legale vuurwapens** over in de UK (situatie op 31/03/2005).⁴⁸ Dit is een onderschatting, omdat op een "shotgun certificate" meerdere wapens mogen worden aangekocht.

Na de Gun Ban is het voor een inwoner in de UK nog steeds relatief eenvoudig om een vergunning voor een jachtwapen te verkrijgen, zelfs indien men geen actief schutter of jager is. Op het aanvraagformulier dient geen specifieke reden tot aankoop vermeld te worden, men dient geen lid te zijn van een schietclub, de lokale politie beslist over de aanvraag.

Ook in de UK is deze Gun Ban geen succes zoals blijkt uit de cijfers hieronder voor England & Wales.

Na de invoering van de Gun Ban in 1997 is het aantal **doden en zwaargewonden door vuurwapens** gestegen van **211** in 1998 tot **522** in 2005.⁴⁹ Dit is een **stijging met 247%**. Wanneer we ook de lichtgewonden door vuurwapens meerekenen, is er zelfs een stijging van **400 %**.

Sinds de Gun Ban is er een voortdurende stijging van het aantal vuurwapengewonden, het aantal vuurwapenmoorden steeg met 97% tussen 1997 en 2002 maar stond in 2005 terug op het niveau van 1997.

Het totaal aantal moorden is gestegen van **1,14** per 100.000 inwoners in 1996 tot **1,4** per 100.000 inwoners in 2005 (met een piek van **1,8** per 100.000 inwoners in 2002). In absolute cijfers betekent dit dat er vandaag **164** moorden **extra** per jaar plaatsvinden in vergelijking met de periode voor de Gun Ban.

Volgens **UNODC** (United Nations Office on Drugs and Crime) is het totaal aantal moorden (totaal van "moord" + "doodslag" + "onopzettelijke" doding) zelfs gestegen van **1,1** per 100.000 in 1996 tot **2,1** per 100.000 in 2004.⁵⁰

Ondanks 8 jaar vuurwapenverbod is het **aantal moorden dus quasi verdubbeld** en gebeuren er in de UK veel meer moorden dan in andere Europese landen waar nog wel vuurwapens toegelaten zijn (Duitsland, Scandinavische landen). In de "vuurwapenvrije" UK gebeuren dus zelfs meer moorden dan in het België "voor 2006" (toen vuurwapens vrij verkocht werden).

---

⁴⁸ Home Office Statistical Bulletin, Firearm Certificates, England/Wales 2004/2005 + Scottish Executive Publications, Firearm Certificate Statistics, Scotland 2005

⁴⁹ Home Office Statistical Bulletin, « Violent Crime Overview, Homicide and Gun Crime 2005/2006 », England and Wales

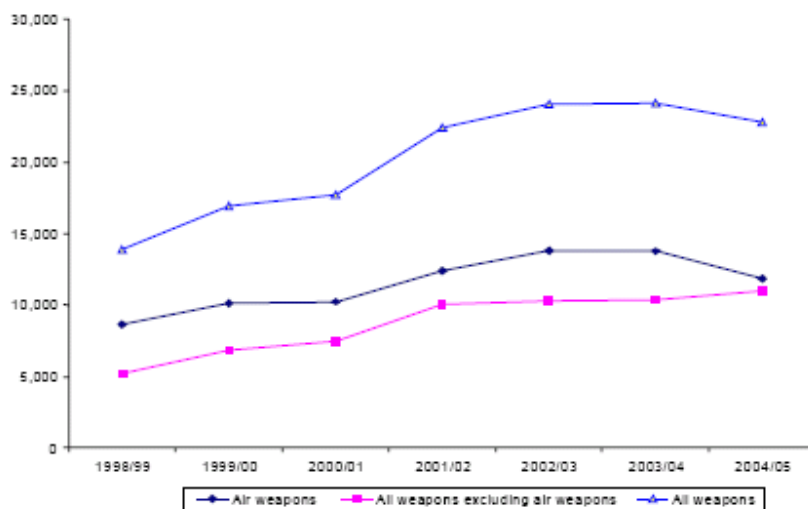
⁵⁰ <http://hdrstats.undp.org/indicators/263.html>

Alhoewel **handvuurwapens** volledig verboden zijn volgens de UK wapenwet, heeft de politie tijdens 2005 **4.671** misdrijven vastgesteld waarbij handvuurwapens gebruikt werden.

Het aantal gewapende overvallen waarbij een vuurwapen gebruikt werd, steeg van **2.973** in 1998 tot **4.120** in 2004 (+ 38 %).

In tegenstelling met de officiële cijfers hierboven **daalt** volgens de Britse overheid het aantal misdaden met "firearms" echter ? Zoals uit de grafiek van de Britse overheid op de volgende bladzijde blijkt, daalt enkel het aantal misdaden met **luchtdrukwapens**, terwijl het aantal misdaden met **vuurwapens** sterk blijft stijgen. Door de overtredingen met luchtdrukwapens (vb bezit van een luchtdrukwapen door een minderjarige) samen te voegen met de zwaardere misdaden door vuurwapens (overvallen, moord, ...), verkrijgt men een statistiek waarin het totaal aantal misdaden met "firearms" daalt ...

Figure 3.1 Crimes reported to the police in which a firearm has been used

51

In 2005 registreerde de politie 11.084 misdrijven met **vuurwapens** (exclusief luchtdrukwapens), een stijging van 62 % op 5 jaar. Vaak betreft het ook alarmwapens of replica's die zijn omgebouwd tot wapens waarmee effectief kan geschoten worden.

Mbt het aantal misdrijven waarbij **vuurwapens** werden gebruikt, werd volgens het rapport van de Home Office ook in **44 %** van de gevallen met het wapen effectief geschoten. In **23 %** van de gevallen werd een persoon gewond.

Het illegale wapenbezit is sterk gestegen na de invoering van de Gun Ban. Ondanks de strenge straffen zijn er volgens een schatting van de krant The Independent tot **4.000.000 illegale wapens** in de UK. Illegale vuurwapens kunnen reeds gekocht worden voor 50 tot 200 Pound ⁵². Deze lage prijzen duiden op een groot aanbod aan illegale wapens.

In januari 2007 heeft de UK pers gepubliceerd dat de regering de controle over de vuurwapenmisdrijven verloren heeft ⁵³ : In 2006 was het aantal gewapende overvallen met 10% gestegen, en huisbewoners die werden bedreigd in hun eigen woning door een gewapende misdadiger steeg met 46 %. Dit is een stijging met 400 % sinds 2000.

⁵¹ Home Office, Statistical Bullin,

⁵² Home Office, " Gun Crime : the market in and use of illegal firearms", December 2006

⁵³ The Guardian, Gun Crime : Labour losing control, 25.01.2007

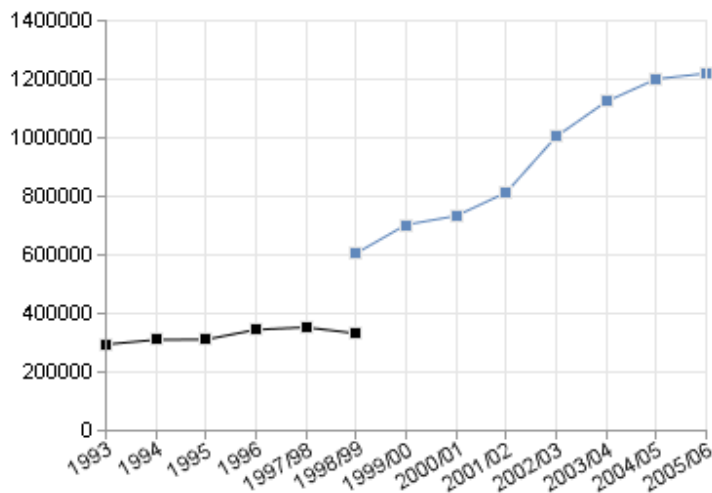
In 2007 heeft de internationale pers veel aandacht besteed aan stijging van de vuurwapencriminaliteit in Londen : 26 jongeren (gemiddelde leeftijd 16 jaar) werden tijdens 2007 in Londen vermoord (vaak met vuurwapens)⁵⁴. In Londen zijn er nu gemiddeld iedere dag 10 vuurwapenmisdriften en 1 schietincident met vuurwapens⁵⁵.

In de eerste 6 maanden van 2007 werden in London reeds 20 minderjarigen vermoord.⁵⁶

Door de stijging van de criminaliteit in de UK is het aantal gevangenen toegenomen van **60.000** in **1997** tot **80.000** in **2006**. Met **148** gevangenen per 100.000 inwoners hebben England & Wales het hoogste aantal gevangenen van gans West-Europa (In België zijn er ongeveer **90** gevangen per 100.000 inwoners). De Prison Reform Trust verwacht dat tegen 2010 de kaap van **100.000** gevangenen zal overschreden worden.⁵⁷

De totale evolutie van de gewelddadige criminaliteit in de UK wordt weergegeven in onderstaande grafiek⁵⁸

'Violent crime' - Long-term national recorded crime trend

Verklaring van deze grafiek : De Gun Ban werd in 1997 ingevoerd, de "sprong" tussen de zwarte en blauwe grafiek in 1998/99 wordt veroorzaakt door een verandering in de rapporteringswijze. Om geen appels met peren te vergelijken, moet dus de evolutie van de blauwe curve bestudeerd worden. Deze curve geeft een toename met 100 % aan.

⁵⁴ De Morgen, 17/12/2007, "Weer tiener vermoord in Londen"

⁵⁵ The Independent, Gun Crime in the UK, April 13th, 2006

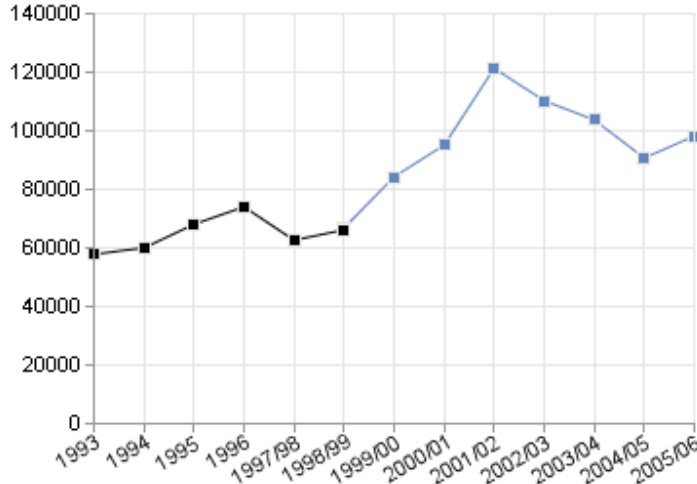
⁵⁶ DeStandaard, 12/07/2008, "Overzicht tienermoorden in Londen »

⁵⁷ Prison Reform Trust, "Prison Population Explosion", May 2003

⁵⁸ Home Office, Crime Statistics for England and Wales <http://www.crimestatistics.org.uk>

De volgende grafiek geeft de evolutie van het totaal aantal gewapende overvallen (zowel met vuurwapens als met niet-vuurwapens).

'Robbery' - Long-term national recorded crime trend

Opmerking : Volgens de UK regering heeft deze statistiek een foutenmarge van **3 %**, wegens wijzigingen in de rapporteringswijze in 2002.

In december 2006 heeft de Britse overheid een studie gepubliceerd die bevestigt dat de vuurwapencriminaliteit en illegaal wapenbezit sterk gestegen is sinds

de gun ban : *"Crimes involving the use of firearms have more than doubled since the mid to late 1990's. This increase has occurred against a background of increasingly restrictive legislation and even more sophisticated public policy responses. At the same time, a small number of high-profile and shocking firearm homicides have raised considerably public concerns about the problem of illegal firearms"* ⁵⁹.

Deze studie bevestigt dat ook in de UK vuurwapenmisdrijven vnl gelinkt zijn aan drugmilieus en criminele bendes, en dat de overgrote meerderheid van personen die vuurwapenmisdrijven plegen reeds in het verleden een veroordeling hadden opgelopen voor criminele feiten (vnl overvallen, geweld, drugs).

⁵⁹ Home Office, "Gun Crime : the market in and use of illegal firearms", December 2006
Blz 34 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009
Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

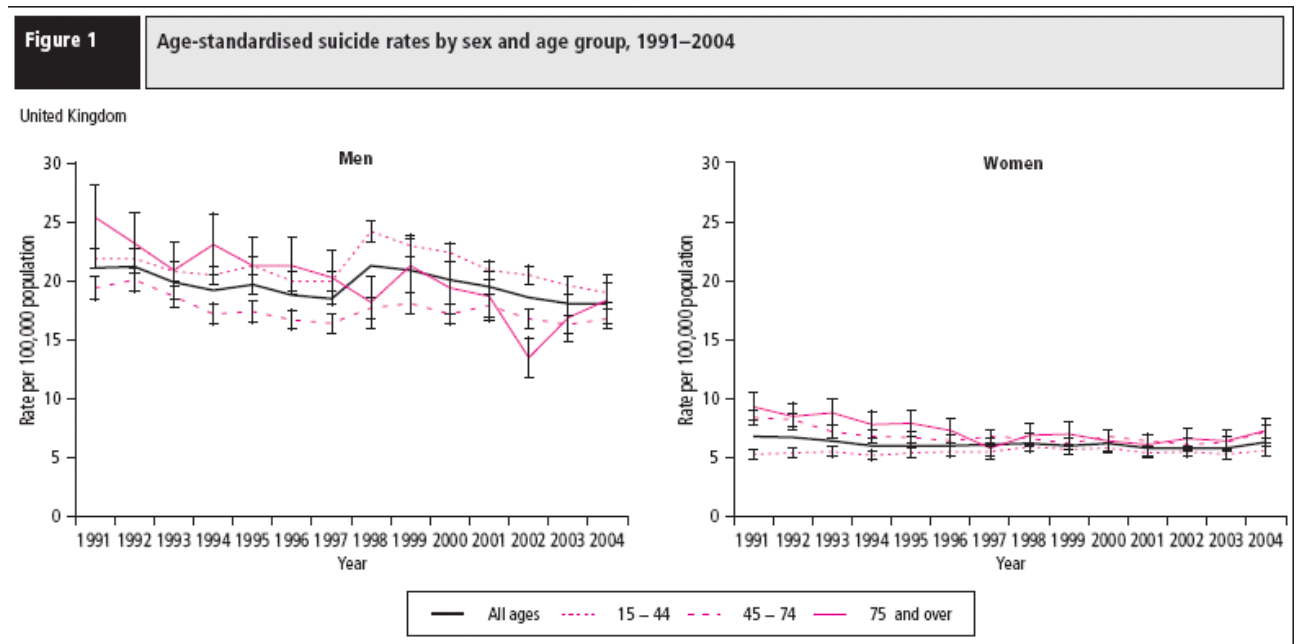
Vuurwapens en zelfmoord

Het aantal zelfmoorden was in **dalende lijn** sinds 1991.

Voor **volwassen mannen** is er vanaf 1997/1998 (na de invoering van de gun ban in 1997) een zeer duidelijke en plotse **stijging** van het aantal zelfmoorden geweest, in 2004 was dan terug het niveau van 1996 bereikt.

In de 5 jaar volgend op de invoering van de Gun Ban, zijn er **720 extra** zelfmoorden geweest (in vergelijking met het niveau van 1997) vnl bij volwassen mannen.⁶⁰

Hieronder de evolutie van het aantal zelfmoorden (uitgedrukt per 100.000 volwassenen)⁶¹

Er gebeuren nog steeds zo'n 11,75 zelfmoorden per 100.000 inwoners in de UK. Alhoewel er een Gun Ban in de UK van kracht is, zijn er toch nog steeds meer zelfmoorden dan in de USA.

⁶⁰ National Statistics, Suicide Statistics in the UK 1991-2002

⁶¹ UK Government, National Statistics, Health Statistics Quarterly, nr 31, Autumn 2006
Blz 35 van 48 versie 2.2 dd 9/01/2009
Meest recente versie beschikbaar op <http://www.wapenwet.info/>

6) Houding politiek en publiek

I. Houding politieke partijen

Na de racistische aanslag door H Van Temsche, hebben alle partijen de nieuwe wapenwet quasi unaniem goedgekeurd.

Naarmate er gedurende de maanden na de invoering van de nieuwe wapenwet bleek dat het problematisch was om de wapenwet echt in uitvoering te brengen, oordeelden meer en meer partijen dat de wapenwet moet aangepast worden. Zo zijn er eind 2006 / begin 2007 voorstellen tot aanpassing van de wapenwet voorbereid door **MR, CdH, VB** en **CD&V**.

Deze initiatieven tot aanpassing komen er voornamelijk omdat volgens deze partijen de wapenwet in praktijk niet of moeilijk uitvoerbaar is en dreigt haar doel voorbij te schieten.

Ook de **VLD** steunt sinds eind januari een aanpassing van de wapenwet : Dhr S Goris verklaarde in een interview met De Morgen op 30/01/2007 dat de wapenwet momenteel totaal geen succes is, en dat ze er nu toe leidt dat enkel de meest ongevaarlijke wapens naar boven komen.

Eind januari 2007 heeft het **VB** dan een nieuw voorstel van wapenwet ingediend. De belangrijkste wijziging is dat de ongeveer 500.000 personen die in het verleden legaal een vuurwapen hebben aangekocht niet zouden onteigend worden omdat ze geen lid zijn van een schietclub.

Gedurende gans 2006 werd een aanpassing van de wapenwet in de kamercommissie Justitie steeds tegengehouden door **sp.a/Spirit** (interventies door Stijn Bex, Walter Muls, ...). Hierdoor is veel kostbare tijd verloren gegaan.

SPIRIT (nu Vlaams Progressieven) verwijst voor haar houding over de wapenwet steeds naar de "*wetenschappelijke studie*" door de student Criminologie R Dufour uit 1998⁶². Deze studie is voornamelijk een beschrijving van het administratieve proces voor de aanvraag van een wapenvergunning, en vermeld daarnaast lukraak enkele cijfers die niet onderbouwd zijn.

Een doorlichting van deze studie toont ons dat deze eindverhandeling zeker niet de benaming "*wetenschappelijke studie*" verdient en dat SPIRIT zeer "selectief" en **misleidend** citeert uit deze studie :

1. Deze studie is niet objectief :
  - i. Reeds op de eerste pagina beschrijft de auteur zijn persoonlijk standpunt VOOR het inperken van het individuele wapenbezit.
  - ii. Hij heeft enkel AGALEV geïnterviewd, niet de andere politieke partijen ("*de partijfinanciering door wapenindustrie en wapenhandel is een publiek geheim*").
  - iii. Hij heeft geen enkel contact gehad met het KVBSV, de Hubertusvereniging, ... om de visie van de sportschutters en jagers te kennen.

---

⁶² Rob Dufour, "Criminelen hebben geen wapens", KUL, 1998

2. Deze studie is niet wetenschappelijk :
  - i. De studie vermeldt dat er per jaar 367 vuurwapendoden zouden vallen in België, maar geeft geen enkele bronvermelding of berekeningswijze voor dit cijfer . Dit cijfer is veel hoger dan de officiële cijfers gepubliceerd door bv de Politie.
  - ii. De studie komt tot "conclusies" die worden tegengesproken door de cijfers die in de studie zelf door de auteur geciteerd worden :
    1. het "bewijs" van het verband tussen wapenbezit en moordcijfer wordt tegengesproken door de cijfers die de auteur zelf publiceert over Schotland, Nederland, Zwitserland, Frankrijk, Noorwegen, Zweden, ...
    2. het "bewijs" van het verband tussen wapenbezit en zelfmoorden wordt tegengesproken door de cijfers die de auteur zelf publiceert over Nederland, Duitsland, Noorwegen, USA, Canada, Australië, Spanje, Italië, ...

Voor de auteur zijn enkele cijfers die zijn veronderstellingen lijken te bevestigen voldoende om een "bewijs" te zien, zelfs als deze cijfers worden tegengesproken door vele andere cijfers die hijzelf publiceert ...
3. Spirit/Vlaams Progressieven gebruikt enkel de "367 doden per jaar", maar **verzwijgt angstvallig** sommige andere besluiten van deze studie :
  - i. In de UK waren er **VOOR** de strenge wapenwet minder (vuurwapen)moorden dan nu
  - ii. Minder vuurwapens leidt tot meer confrontaties tussen inbrekers en slachtoffers, waardoor meer slachtoffers gewond geraken.
  - iii. Het nemen van maatregelen tot registratie en inperking van het legale wapenbezit heeft in Canada geleid tot een significante stijging van het aantal zelfmoorden.
  - iv. De auteur zet zich af tegen het onteigenen van legale wapenbezitters, omdat dit leidt tot een zwarte markt waarop men geen controle heeft.

Wegens de vele problemen met de praktische uitvoering van deze nieuwe wet, bleef ze op de agenda van de Kamercommissie Justitie staan ...

In een parlementaire werkgroep tot aanpassing van de wapenwet onder leiding van Dhr S Goris (VLD) formuleerden begin 2007 alle partijen dan eindelijk **unaniem** een voorstel tot aanpassing van de wapenwet. Maar Minister Laurette Onkelinx (PS) weigerde het advies van deze parlementaire werkgroep te volgen.

Wegens de verkiezingen van juni 2007 werd deze wapenwet als een vergiftigd geschenk naar de volgende regering doorgegeven.

Begin oktober 2007 besliste de Kamercommissie Justitie om de amnestieperiode (voor het inleveren van illegale wapens en voor het aanvragen van wapenvergunningvernieuwingen) te verlengen tot eind oktober 2008.

In juli 2008 keurde het Parlement een aantal belangrijke aanpassingen goed. Dit was een wetsvoorstel van CD&V en VLD, dat door alle politieke partijen werd gesteund, met uitzondering van Groen/Ecolo en sp.a/Vlaamsprogressieven. Deze wetswijziging bevat belangrijke verbeteringen zoals :

- vermindering administratieve overlast voor de overheid (zodat er terug tijd is voor effectieve controles op wapenbezit), doordat de vergunningen terug onbeperkt geldig worden
- regeling voor het behoud van wapens zonder munitie voor passieve wapenbezitters.

II. Houding bevolking

Een aanpassing van de wapenwet leidt steeds tot geanimeerde discussies tussen voor- en tegenstanders...

De meest recente enquête die beschikbaar is over de houding van het publiek tov van de nieuwe wapenwet, is de enquête door het weekblad Knack uitgevoerd eind januari / begin februari 2007.

Aan deze enquête namen 6.811 lezers deel, **88 %** stemde voor een versoepeling van de wapenwet, **12 %** stemde tegen een versoepeling van de wapenwet.

Belangrijk is vast te stellen dat de wapenbezitters (zowel legale als illegale) momenteel de wet niet opvolgen.

De oorspronkelijke deadline voor de volledige toepassing van de wet was december 2006. Tegen dat ogenblik moesten alle bezitters van legale en illegale wapens hun wapens bij de politie hebben aangeboden (behalve model4 wapens jonger dan 5 jaar). Ondanks veelvuldige inzamelacties georganiseerd door de Politie en ondanks de grootschalige mediacampagne georganiseerd door de Overheid, werden eind 2006 slechts ongeveer 150.000 (op een totaal van 2.000.000) wapens aangeboden voor registratie of vernietiging. Slechts 7,5 % van de wapens werd dus aangeboden, 92,5 % van de wapens werd niet aangeboden.

De regering zag geen andere mogelijkheid dan de overgangstermijn te verlengen tot juni 2007. Aangezien er momenteel weinig nieuwe wapens worden aangeboden voor registratie of vernietiging, lijkt ook de datum van juni 2007 niet haalbaar. In mei 2007 was slechts 10 % van de wapens aangeboden voor registratie of vernietiging.

Door het ontbinden van het parlement voor de verkiezingen van juni 2007, zal waarschijnlijk geen extra uitstel meer kunnen worden verleend. De nieuwe regering zal dan na de verkiezingen moeten vaststellen dat 90 % van de wapenbezitters de wapenwet niet heeft opgevolgd, en dat meer dan 1,5 miljoen wapens illegaal zijn (waarvan vele wapens die onder de vorige wapenwet legaal geregistreerd waren).

⁶³ Bron : <http://www.knack.be/webpoll/result.do?code=KNK&pollid=105>

Op 29 juni 2007 verklaarde Dhr F Ide (wapenexpert van de Federale regering) in een interview met Radio1 dat slechts 182.000 wapens volgens de nieuwe wet aangegeven waren. Dit cijfer kan worden opgesplitst in

- 72.000 wapens die ingeleverd zijn voor vernietiging (vnl long rifles en riot guns)
- 30.000 wapens waarvoor een eerste maal een vergunning is aangevraagd
- 80.000 wapens waarvoor een vernieuwing van de vergunning is aangevraagd

Dhr Ide meldde dan ook dat vele honderdduizenden wapens (die vroeger legaal waren) mogelijk nooit meer zouden bovenkomen. De nieuwe wapenwet heeft dus geleid tot een massale "transfert" van wapens van het legale naar het illegale circuit.

Op 25 oktober 2007 verklaarde dezelfde Dhr F Ide ⁶⁴ dat er 685.028 wapens geregistreerd stonden in het Centrale Wapenregister. Bovendien vermeldde hij ook dat er 110.000 wapens waren ingeleverd voor vernietiging en dat 133.000 verzoeken zijn ingediend voor een vernieuwing van een vervallen vergunning.

MAAR aangezien slechts 133.000 aanvragen zijn ingediend om een vervallen vergunning te vernieuwen, bevatten de 685.000 wapens in het CWR zonder twijfel vele honderdduizenden "illegale" wapens (wapens waarvan de vergunning ouder is dan 5 jaar, zonder dat de eigenaar een aanvraag tot vernieuwing heeft ingediend).

Het is realistisch te schatten dat maximum 300.000 wapens geregistreerd in het Centrale Wapenregister "legaal" zijn (ofwel gedekt door een vergunning van maximum 5 jaar oud, ofwel gedekt door een jachtverlof of sportschutterslicentie). De overige wapens zijn volledig legaal aangekocht en geregistreerd, maar "illegaal" geworden volgens de nieuwe wet.

Tengevolge de nieuwe wapenwet is het totaal aantal vuurwapens dus waarschijnlijk gedaald van 2.000.000 (schatting regering onder oude wapenwet) naar 1.900.000. Maar het aantal "illegale" wapens is gestegen van 1.000.000 naar 1.600.000. En illegale wapens zijn 14,6 maal meer gevaarlijk dan legale wapens ...

De eigenaars die door de nieuwe wet plots "illegale" wapens hebben, riskeren 5 jaar gevangenisstraf. Tienduizenden Belgen kunnen hiervoor vervolgd worden. Alleen al in de Politiezone Dendermonde zijn er minimum 650 wapenbezitters die volgens de Korpschef ⁶⁵ voor vervolging in aanmerking komen. Samen kunnen deze gekende wapenbezitters in Dendermonde dus **3250** jaar gevangenis krijgen ...

Dhr F Ide verklaarde op 25/10/2007 ook dat het waarschijnlijk tot 2010 zal duren voor de achterstand is weggewerkt die het gevolg is van de nieuwe wapenwet. En tegen dat de achterstand is weggewerkt, vervallen alle vergunningen opnieuw (slechts 5 jaar geldig) en zit men opnieuw met een gigantische achterstand. Het gevolg is dat er geen enkele officiële instantie is die nog een behoorlijke controle kan uitvoeren op het wapenbezit in België.

Op 31 december 2007 verscheen in het Staatsblad de wet van 23 november 2007 die de overgangstermijnen van de nieuwe wapenwet nogmaals verlengde, ditmaal tot 31 oktober 2008...

Bovendien heeft ook het Grondwettelijk Hof in december 2007 een uitspraak gedaan over de nieuwe wapenwet, waarbij 2 artikels van deze wet vernietigd werden. Als gevolg hiervan kunnen burgers terug een wapenvergunning voor een wapen zonder munitie aanvragen, zonder dat ze hiervoor een wettelijke reden moeten opgeven.

---

⁶⁴ Gazet Van Antwerpen, 25/10/2007 : "Wapenwet, al 28.794 vergunningen"

⁶⁵ Verklaring Politiezonechef Paul Putteman in "De Zondag", 21/10/2007

III. Lobbygroepen

De politieke partijen en de publieke opinie worden natuurlijk beïnvloed door politieke lobbygroepen in België.

Er zijn lobbygroepen die zich zowel PRO als CONTRA het legaal wapenbezit inzetten.

PRO-wapenbezit lobbygroepen

De belangrijkste organisaties die zich inzetten ter verdediging van het recht op legaal vuurwapenbezit zijn :

- Wapenunie.be
- Actieve verdediging der wapenliefhebbers
- UNACT

Deze organisaties werken met beperkte financiële middelen (schenkingen door hun leden). Hun politieke invloed halen zij vooral uit de steun die ze krijgen van sportschutters, jagers en legale wapenbezitters. Via gespecialiseerde forums en via email verdeellijsten kunnen zij vele tienduizenden sympathisanten rechtstreeks bereiken.

Bij verkiezingen verdelen zij een stemadvies naar hun leden, en blijkbaar heeft dit toch een invloed : Na de laatste federale verkiezingen (2007) hebben bv MR en PS officieel bevestigd dat hun standpunt over de wapenwet een invloed heeft gehad op de behaalde verkiezingsuitslag.⁶⁶

CONTRA-wapenbezit lobbygroepen

De belangrijkste organisaties die lobbyen om het recht op particulier wapenbezit sterk te beperken, kunnen worden ingedeeld in 3 groepen :

- Politieke partijen, voornamelijk **sp.a/Vlaams Progressieven** en **Groen!/Ecolo**.
- NGO's (niet gouvernementele organisaties) zoals het **Rode Kruis, Amnesty International, PaxChristi, Vrede, Ipirresearch** en **Grip**. Deze NGO's hebben zich voor hun politieke lobbywerk tegen particulier wapenbezit verenigd in het "**Vlaams Netwerk Lichte Wapens**". Als NGO's beschikken zij over zeer grote bedragen (subsidies van de Vlaamse en Federale overheid en bijdragen van burgers) die zij kunnen gebruiken voor hun politiek lobbywerk tegen legaal wapenbezit in België. Bij de bespreking van de nieuwe wapenwet van 2008 zijn zij expliciet tussengekomen in de Kamercommissie justitie in een poging om een aanpassing van de wapenwet tegen te houden.
- Overheidsinstellingen zoals het "**Vlaams Vredesinstituut**", een zogezegde "onafhankelijke instelling" bij het Vlaams Parlement dat echter wordt geleid door personen die reeds jarenlang hun sporen hebben verdiend in het lobbyen tegen legaal wapenbezit (Directeur Tomas Baum komt van IPIS Research en Voorzitter Nelly Maes is waarnemend voorzitter van Spirit/Vlaams Progressieven die zich steeds hebben ingespannen voor een absoluut verbod op legaal wapenbezit in België).

De NGO's tellen slechts een beperkt aantal leden, maar ze beschikken wel over enorme financiële middelen. Ze ontvangen zeer hoge overheidssubsidies (tot 720 miljoen € per jaar volgens de studie van "actiegroep stop armoede nu") en vullen dit aan met grootschalige geldinzamelingen.

---

⁶⁶ **Gazet Van Antwerpen** 04/07/07 "**Kamercommissie Justitie versoepelt wapenwet**"

Verschillende auteurs hebben recent deze NGO's gehekeld, omdat ze geld en middelen bedoeld voor ontwikkelingshulp/noodhulp zouden gebruiken om in België politiek lobbywerk te verrichten. T Debels heeft dit aangekaart in zijn boek "**Hoe goed is het goede doel ? U geeft 100 €, de derde wereld krijgt er 1**". Maar ook de actiegroep "stop armoede nu" komt tot deze conclusie in haar studie "**NGO's, een Zegen of een Gesel voor de ontwikkelingssamenwerking ?**"

De contra-wapenlobby heeft waarschijnlijk een grotere invloed op het politieke leven dan de pro-wapenlobby, dankzij de enorme subsidies waarover de contra-wapenlobby beschikt.

7) Besluit

Zal de strenge wapenwet het aantal (vuurwapen)doden doen dalen in België ?

Helaas niet, er is zelfs een ernstig risico op een toename van het aantal (vuurwapen)doden.

Deze nieuwe wapenwet is een gemiste kans. Na de schietpartij door Hans Van Temsche was er eindelijk een politieke en maatschappelijke consensus om de gaten in de bestaande wapenwet te vullen (vrije verkoop zonder wachtperiode en voorafgaand moraliteitsonderzoek door de politie).

Helaas hebben de politici gekozen om een volledig nieuwe en zeer strenge wapenwet uit te werken, en hebben ze zichzelf te weinig tijd gegund om dit op een degelijke manier te doen, rekening houdend met de ervaringen uit het buitenland.

Nu blijkt dat de wapenwet in praktijk niet behoorlijk werkt, wat ertoe leidt dat ook de politieke consensus afbrokkelt.

Waarom zal deze nieuwe wapenwet het aantal (vuurwapen)doden niet doen verminderen?

1. Deze wapenwet heeft geen impact op het aantal moorden

Minstens 95 % van alle vuurwapenmisdrijven gebeurt met illegale wapens, niet met legale wapens. Deze wapenwet zal enkel leiden tot onteigening van de legale wapens, de bezitters van illegale wapens zullen hun wapens niet massaal inleveren..

Bovendien gebeurt slechts een minderheid van de moorden met vuurwapens, de meeste moorden gebeuren met messen en stompe voorwerpen. De meeste moorden die we recent zien zijn het gevolg van **verboden wapendracht** en niet het gevolg van **legaal wapenbezit**.

De enige verbetering in de nieuwe wet is het onmogelijk maken van de impulsaankopen van legale wapens. Aangezien er met legale vuurwapens statistisch gezien 3 moorden per jaar gebeuren (214 moorden waarvan 28 % met vuurwapens waarvan 5 % met legale vuurwapens) zijn moorden tengevolge van impulsaankopen van een legaal wapen een uitzondering (buiten Hans Van Temsche zijn andere incidenten extreem schaars). Bovendien kunnen deze misdadigers overschakelen naar illegale wapens (die veel talrijker voorradig zijn) of naar niet-vuurwapens.

Het is belangrijk dat zoveel mogelijk wapens **geregistreerd** worden. Alle internationale studies bewijzen dat er met een geregistreerd wapen veel minder misdaden gebeuren dan met een niet-geregistreerd wapen.

Een misdaad plegen met een geregistreerd wapen staat gelijk aan het achterlaten van een vingerafdruk op de plaats van de misdaad. Daardoor gebeuren er **14,6** maal meer misdaden met niet-geregistreerde wapens in vergelijking met geregistreerde wapens. Ook op Europees niveau is er in november 2007 een wapenwet goedgekeurd die de lidstaten verplicht om **ALLE** vuurwapens te registreren (2.000.000 vuurwapens in België, volgens de schatting van de vorige regering).

Maar de wapenwet **ontmoedigde** juist de registratie van de wapens die momenteel nog niet geregistreerd zijn. Eigenaars die hun wapens lietten registreren moesten deze wapens namelijk binnen een periode van maximum 5 jaar afstaan of onklaar maken (behalve voor

jagers of sportschutters). Op deze manier zal de overgrote meerderheid van de meer dan 1.000.000 illegale wapens niet worden aangeboden voor registratie, wat dus een zeer groot probleem voor de openbare veiligheid inhoudt. Op 30 juni 2007 hebben we moeten vaststellen dat (zoals voorspeld) de wet heeft geleid tot de transfert van vele honderduizenden wapens van het legale naar het illegale circuit.

De wetswijziging van juli 2008 vermindert het risico op onteigening voor legale wapenbezitters, en is dus een belangrijke stap voorwaarts in een poging om zoveel mogelijk wapens te laten registreren. De dreiging dat partijen zoals Groen/Ecolo en sp.a/Vlaamsprogressieven de wapenwet terug willen verstrengen, kan eigenaars echter ontmoedigen om hun wapens toch te registreren.

Op 8/12/2008 werd in het VTM nieuws aangekondigd dat de Vlaamse Overheid zich ongerust maakte over de stijging van het aantal legale/geregistreerde wapens, en de uitgereikte wapenvergunningen streng ging controleren. Terwijl de overheid juist tevreden zou moeten zijn dat wapens van het "niet-geregistreerde circuit" naar het "geregistreerde circuit" verhuizen, is er in België dus steeds de dreiging van de onteigening van de geregistreerde wapens ...

Ook heeft een 2 jaar durende studie door Dr Niederbacher van de Universiteit van Dortmund bevestigd dat een strenge wapenwet nooit schietincidenten kan vermijden.

De nieuwe wet kan ook leiden tot **meer (vuurwapen)doden** :

- een te strenge wapenwet met een onteigening van geregistreerde wapens leidt tot meer illegale wapens (die 14,6 maal gevaarlijker zijn dan legale wapens). Het illegale circuit krijgt hierdoor een stimulans, waarbij niet-geregistreerde wapens eenvoudig in de handen kunnen komen van psychisch labiele personen, veroordeelde criminelen, jongeren, ... Het UK voorbeeld, met 4.000.000 illegale wapens en een quasi verdubbeling van het aantal moorden sinds de strenge wapenwet, toont dit op een zeer pijnlijke wijze aan. Op 1 juli 2007 waren er door de nieuwe wapenwet in België nog maximaal 300.000 legale wapens en naar schatting 1.600.000 illegale wapens.

- Vele honderden politieagenten worden ingezet op de extra administratie die voortvloeit uit deze nieuwe wet. Deze politieagenten kunnen niet worden ingezet op misdaadpreventie of misdaadbestrijding. Dit kan leiden tot een stijging van alle vormen van criminaliteit met inbegrip van gewapende overvallen zoals blijkt uit de ervaring in de UK en Australie. Indien deze honderden politieagenten zouden worden ingezet op bv de strijd tegen de illegale wapenhandel of tegen de illegale wapendracht, dan zou dit zonder twijfel mensenlevens kunnen redden. De wetswijziging van juli 2008 zou echter moeten leiden tot een belangrijke vermindering van de administratieve overlast voor politie en wapendiensten.

- In de UK, Australie en Jamaica is er een belangrijke stijging geweest van de criminaliteit onmiddellijk na de invoering van een Gun Ban (hetzelfde fenomeen stellen we ook vast bij de invoering van een Gun Ban door steden zoals Washington DC).

- In de UK is na het invoeren van een vuurwapenverbod (in 1996) het aantal moorden bijna verdubbeld : van **1,14** per 100.000 in 1996 tot **2,1** per 100.000 in 2004.⁶⁷ De UK, waar legaal vuurwapenbezit sterk beperkt is, kent dus meer moorden dan België (ook in de periode toe in België vuurwapenbezit nog vrij was).

---

⁶⁷ <http://hdrstats.undp.org/indicators/263.html>

II. De nieuwe wapenwet leidt niet tot minder zelfmoorden.

Het aantal vuurwapens dat ter beschikking is, heeft geen enkele invloed op het aantal mensen dat zelfmoord pleegt, enkel op de manier waarop mensen zelfmoord plegen.

Voorbeelden :

In Japan is er geen vuurwapenbezit, maar Japan heeft wel het hoogst aantal zelfmoorden ter wereld (28 per 100.000). Japanners plegen zelfmoord door verhangings, verdrinking of het springen van hoge of bewegende platformen. In Japan gebeuren ook meer voltrokken moorden dan in Duitsland, Noorwegen, Denemarken, ...

In de USA zijn er slechts 10 zelfmoorden per 100.000 inwoners. Alhoewel er 4 maal meer wapens per inwoner zijn dan in België, heeft de USA slechts 41 % van het aantal zelfmoorden per inwoner vergeleken met België. De personen die toch zelfmoord plegen in de USA, gebruiken vaak een vuurwapen.

In de UK plegen 11,75 personen per 100.000 zelfmoord. Alhoewel er een Gun Ban van kracht is, gebeuren er toch meer zelfmoorden dan in het meest bewapende land ter wereld (USA).

In Zwitserland (met 2x zoveel wapens per inwoner als in België) plegen beduidend minder personen zelfmoord als in België.

In Australië en de UK is na de invoering van de Gun Ban een plotse stijging gezien in het aantal zelfmoorden ..

Duitsland heeft 1,8 maal meer vuurwapens per inwoner dan België, maar het aantal zelfmoorden ligt maar op **60 %** van het Belgische cijfer. Bovendien gebeuren in Duitsland minder voltrokken moorden dan in Japan of de UK (waar er een vuurwapenverbod is).

Bovendien kan de massale onteigening van legale wapens leiden tot meer zelfmoorden.

De cijfers uit de UK (+720 zelfmoorden op 5 jaar) en Australië (+427 zelfmoorden op 5 jaar) tonen duidelijk een onmiddellijke, tijdelijke en sterke stijging aan van het aantal zelfmoorden bij volwassen mannen na de invoering van de Gun Ban.

Deze stijging stond in de UK in fel contrast met de voortdurende daling van de zelfmoorden, maar noch de UK noch de Australische overheid kunnen deze stijging verklaren.

Zelfmoorden vinden bijna steeds hun oorsprong in depressies. Is het te ver gezocht om aan te nemen dat massale onteigeningen van legale wapens bij honderdduizenden legale eigenaars bijdraagt tot meer depressies en dus tot meer zelfmoord ?

Indien deze hypothese correct is, zal dit in België leiden tot een stijging met **120 tot 213** zelfmoorden bij volwassen mannen over een periode van 5 jaar (cijfers uit UK en Australië herberekend naar het Belgisch inwonersaantal). Herberekend volgens het aantal onteigende wapens zal dit zelfs oplopen tot **328 extra** zelfmoorden. (aangezien in België geen vergoeding wordt uitbetaald - in tegenstelling tot de UK en Australië - verhoogt dit nog de kans op depressieve problemen).

Zelfs het basisdocument waarop SPIRIT zijn houding tov wapenbezit fundeert ⁶⁸ bevestigt dat er in Canada een stijging van het aantal zelfmoorden is geweest, na de invoering van maatregelen tot registratie en beperking van het legale wapenbezit ...

Bovendien is er (behalve Jamaica) geen enkel ander democratisch land waar men is overgegaan tot een volledige ontwapening (behalve voor jagers en sportschutters) van de legale wapenbezitter. Zelfs in de UK blijft het na de Gun Ban ook voor personen die geen jager of sportschutter zijn mogelijk legaal een wapen te kopen en bezitten.

---

⁶⁸ Rob Dufour, "Criminelen hebben geen wapens", KUL, 1998

III. Advies

Om het aantal (vuurwapen)doden te verminderen, kunnen volgende conclusies getrokken worden uit deze studie :

- 1) De overheid moet zich concentreren op het verminderen van het aantal zelfmoorden :
  - per persoon die vermoord wordt, plegen er 14 zelfmoord
  - per persoon die vermoord wordt met een vuurwapen plegen er 40 personen zelfmoord
  - Per persoon die vermoord wordt door een legaal vuurwapen, plegen er zelfs 800 personen zelfmoord.

België heeft bij de hoogste zelfmoordcijfers ter wereld. Bovendien blijft het aantal zelfmoorden toenemen (van 19,8 per 100.000 in 1997 tot 24 per 100.000 in 2005). Zelfmoord wordt niet verminderd door legale wapens te onteigenen, wel door meer te investeren in zelfmoordpreventie en begeleiding van personen met **psychische**, financiële of familiale problemen. *"It can not be over-emphasised that since clinical depression – the major cause of suicide – can be successfully treated, then acts of suicide can be prevented"* (Dr E Wright, psychiater). Studie door het UCL heeft aangetoond dat 1 op de 6 Belgen tijdens zijn/haar leven in een depressie terechtkomt.

- 2) De overheid dient zich te concentreren op de strijd tegen de **illegale wapendracht** (vnl messen) ipv het **legale wapenbezit**. Dit zou de messenincidenten waarbij begin dit jaar reeds verschillende minderjarigen stierven, kunnen vermijden.

- 3) Er dienen zoveel mogelijk vuurwapens **geregistreerd** te worden om te voldoen aan de Europese regelgeving en omdat uit internationale cijfers duidelijk blijkt dat er met geregistreerde vuurwapens **14,6 maal minder misdaden** gebeuren dan met niet-geregistreerde vuurwapens. In 2006 waren in België slechts 43,5 % van de vuurwapens geregistreerd. Verdere registratie wordt **geblokkeerd** doordat alle geregistreerde wapens in een periode van 5 jaar zullen onteigend worden of moeten onklaar gemaakt worden (behalve voor jagers en sportschutters). De onteigening van geregistreerde wapens bij eigenaars die geen sportschutters of jagers zijn, heeft dus een zeer negatieve impact op de openbare veiligheid. Ook zal deze onteigening zeer waarschijnlijk leiden tot een significante stijging van het aantal zelfmoorden. Zelfs in de UK en Australië is men niet overgegaan tot een volledige "ontwapening" van de legale wapenbezitter. Op 1 juli 2007 hebben we moeten vaststellen dat nog slechts ongeveer 10 % van de wapens correct geregistreerd is, en dat 90 % van de wapens nu niet meer geregistreerd is. De nieuwe wapenwet heeft dus een zeer negatieve impact gehad op de registratie van vuurwapens. De aanpassing van Juli 2008 geeft de wapeneigenaars iets meer rechtszekerheid, en zal hopelijk leiden tot meer registraties.

- 4) Het verbod op legaal vuurwapenbezit zoals ingevoerd door de nieuwe wapenwet (behalve voor sportschutters/Jagers) zal het illegale wapenbezit doen toenemen (en als gevolg ook de criminaliteit). Ipv een verbod op vuurwapenbezit dient men vuurwapenbezit toe te laten aan personen die psychisch en fysiek geschikt zijn, waarvoor de politie een moraliteitsonderzoek heeft uitgevoerd, en die hebben bewezen de wapenwet te kennen en een wapen veilig te kunnen hanteren. Dit recht op wapenbezit moet ook gelden voor personen die geen actief jager of sportschutter zijn, om te vermijden dat deze wapenliefhebbers zich tot de illegale markt richten. Beter een geregistreerd wapen, dan een niet-geregistreerd wapen (dat 14,6 maal gevaarlijker is). Zelfs in de UK kan men relatief eenvoudig een vergunning voor een jachtwapen krijgen voor soepele redenen zoals ongedierte bestrijding. De wetwijziging van juli 2008 biedt geen oplossing voor burgers die zich een vuurwapen (zonder munitie) willen aanschaffen, zonder regelmatig te gaan sportschieten. Het risico

blijft dat deze personen zich tot de illegale markt richten en de illegale handel op deze manier versterken.

5) Internationale cijfers tonen duidelijk aan dat moordverdachten onevenredig verdeeld zijn over de bevolking (zowel geografisch als wat betreft bevolkingsgroep). Een extra preventie inspanning is noodzakelijk voor de risico groepen en regio's.

6) Met wapens die door de burgers vrijwillig worden afgestaan voor vernietiging door de overheid, zou eerst een proefschot moeten afgenomen worden vooraleer de wapens effectief vernietigd worden. Er zijn nu meer dan 100.000 wapens afgestaan voor vernietiging. De overheid heeft deze wapens zo snel mogelijk gesmolten, zonder een proefschot af te vuren en te controleren of deze wapens eventueel bij een misdaad gebruikt zijn. Zo zijn mogelijk met medewerking van de overheid wapens vernietigd die gebruikt zijn bij zware criminele feiten (bv Bende Van Nijvel). Een speurder verantwoordelijk voor het dossier van de Bende Van Nijvel heeft hierover zijn beklag gedaan in een interview met het weekblad Humo in juli 2007.

7) In verschillende politiekorpsen over het ganse land zouden vuurwapens die door de burgers zijn ingeleverd, ontvreemd zijn door politieagenten. Soms verdwenen deze wapens in een persoonlijke verzameling, soms werden deze wapens op de illegale markt verkocht. Het Comité P heeft in januari 2009 bevestigd dat hierover een officieel onderzoek liep. Er was dus duidelijk te weinig sluitende controle dat ieder ingeleverd wapen op een correct manier werd behandeld (vernietiging, schenking aan musea, ...)

Citaat van het **International Peace Information Centre** :*"Succescijfers van inleveringscampagnes moeten dan ook worden gerelativeerd. Ze betreffen de minder problematische wapens. Vuurwapens die werkelijk en regelmatig worden gebruikt, blijven allicht grotendeels in de illegaliteit zitten".*

Dit is exact wat we met de huidige wapenwet zien gebeuren ...

Uw bijdrage ?

Indien U opmerkingen, correcties of aanvullingen hebt ivm deze studie, kan U die steeds naar de auteur (B. Bervoets) mailen op amen5762@scarlet.be. Enkel informatie met een duidelijke en controleerbare bronvermelding zal worden opgenomen in deze studie.

Dank voor uw medewerking

Bibliografie :

1. Verslag vergadering Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement dd 06/07/2006
2. Website van de Federale Politie, Criminaliteitsstatistieken
3. Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Statistiek Doodsoorzaken
4. Website van de Federale Overheid, Geregistreeerde Criminaliteit
5. International Peace Information Service, "Kleine Wapens", maart 2006
6. Bundeskriminalamt, Polizeiliche Kriminalstatistik (PKS) 2005
7. Der Spiegel, "Zehn Millionen legale Waffen - un Millionen illegale", 22 november 2006
8. Dr Arne Niederbacher, Universitat Dortmund, "Fascination Waffen", Mei 2002
9. Het Volk, "Vier steekpartijen in Nederlandse scholen op 3 dagen tijd", 22 maart 2007
10. Onderzoeksgroep Criminaliteit en Veiligheid, IVT, Tilburg, "Illegale vuurwapens in Nederland. Bezit, gebruik en handel in illegale vuurwapens", 2003
11. Wetenschappelijk Onderzoeks en Documentatiecentrum (WODC), "Aanpak criminaliteit - illegale wapens, aard en omvang", 2003
12. Home Office, "Gun Crime : the market in and use of illegal firearms", December 2006
13. Home Office Statistical Bulletin, " Homicides, Firearm Offecens and Intimate Violence", 2005/2006 and 2004/2005
14. Scottish Executive, Statistics Bulletin Criminal Justice Series, "Firearms Certificates Statistics, Scotland", 2005
15. Home Office Statistical Bulletin, "Firearm Certificates England and Wales", 2004/5
16. The Independant, "Gun Crime in the UK", April 13, 2006
17. CNN, "Tragedy brought tighter gun laws", April 27, 2006
18. National Statistics Online, " Health - Suicides", February 22, 2007
19. Home Office, "Crime Statistics for England and Wales", 2004/5
20. Press Association Ltd, "Gun Crime : Labour losing control", January 25, 2007
21. Australian Government, Australian Institute of Criminology, "Media release", February 11, 1999
22. Australian Government, Australian Institute of Criminology, " Australian Crime - Facts & Figures 2005", 2006
23. Australian Government, Australian Institute of Criminology, " Crime and criminal justice statistics", 2006
24. Australian Bureau of Statistics, "Suicides : Recent trends, Australia", December 2004
25. Gezin en Samenleving, "Zelfdodingen in Japan", 2005
26. World Heath Organization, "Suicide Rates by gender Jamaica", 2006
27. Jamaica Gleaner, "The act of suicide", February 6, 2006
28. BBC News, "Jamaica murder rate soars", January 1, 2002
29. Jamaica Police, "Jamaica constabulary force crime review", 2007
30. FBI, Uniform Crime Reports, "District of Columbia, Crime Rates 1960-2005", 2006
31. US Department of Justice, Bureau of Justice Statistic, , "Felony Defendants in Large Urban Counties", 2002
32. Confédération Suisse, "Homicides et violence domestique - Affaires enregistrées par la police de 2000 à 2004", 2006
33. Verklaring door dhr Louis Raemaekers, hoofd van de wapendienst in de politiezone Antwerpen in de hoorzitting in de kamercommissie Justitie (kranten 26/01//2007)
34. Studie door Promes/ULB over wapendracht bij jongeren in Brussel en Wallonie, gepubliceerd op 21/02/2007 in De Morgen
35. Australian Government, Institute of Criminology, « Nr 312 : Weapons, drugs and crime », may 2006
36. Australian Government, Institute of Criminology, National Homicide Monitoring Program. 2004/2005
37. Prison Reform Trust, "Prison Population Explosion", May 2003
38. National Statistics, Suicide Statistics in the UK 1991-2002
39. UK Government, National Statistics, Health Statistics Quarterly, nr 31, Autumn 2006
40. <http://www.knack.be/webpoll/result.do?code=KNK&pollid=105>
41. Rob Dufour, Student Criminologie, "Criminelen hebben geen wapens", KUL, 1998